

— R ý m a ř o v s k ý —
horizont

Měsíčník regionu Rýmařovska

číslo 1/2021

vyšlo 29. 1. 2021

cena 15 Kč

Husova ulice dostane novou podobu

Kaple V Lipkách je finalistou Cen cestovního ruchu

ročník XXIII.

V celém kraji probíhá online veletrh středních škol

Muzeum vydalo knihu *Rýmařov v proměnách času*

Upravené běžecké tratě kolem Rýmařova

... škola pro vědu a praktický život.

Gymnázium a Střední odborná škola, Rýmařov, příspěvková organizace

Vše pod jednou střechou.

Chceš získat výuční list a naučit se opravit auto?

Chceš získat **zdarma** řidičský průkaz skupiny T, B, C a svářečské průkazy?

Přijď studovat obor
Opravář zemědělských strojů
41-55-H/01

Je tvým snem vlastnit restauraci, malý bar nebo kavárnu?

Chceš se naučit dobře péct, vařit, připravit slavnostní mísy
nebo si udělat koktejlový kurz?

Přijď studovat obor
Kuchař – číšník
65-51-H/01

Za své studium získáš

MOTIVAČNÍ A PROSPĚCHOVÉ STIPENDIUM,

které je vyplácené Moravskoslezským krajem.

(motivační až 700,- Kč/měsíc; prospěchové až 5 000,- Kč za každé pololetí)

Chceš být dobře připraven na vysokou školu?

Studovat v moderně vybavených učebnách, chodit do střeleckého
kroužku, jezdit na soutěže a kurzy?

Přijď studovat obor
Gymnázium 4 leté 79-41-K/41
Gymnázium 8 leté 79-41-K/81

Nejsi z Rýmařova? Nevadí!

Máme dva domovy mládeže s celodenním stravováním, kde se stále něco děje. Ve městě najdeš sportovní areál s plážovým volejbalem, horolezeckou stěnu, kluziště, běžecké tratě a mnoho dalších zájmových kroužků v SVČ.

Více informací na www.gymsosrym.cz

V tomto čísle najdete

Aktuálně z města

Investiční plány města na tento rok	str. 3
Město pomůže seniorům s registrací na očkování proti covid-19	str. 4
Město připravuje pro občany bohaté spektrum akcí	str. 4
Cenu cestovního ruchu může získat kaple V Lipkách	str. 5
Počet obyvatel Rýmařova rok od roku klesá	str. 5

Užitečná informace

Knižní jízdní řády letos na začátku roku nevyjdou	str. 11
Bezplatná dluhová poradna	str. 11

Zdravotnictví

Nemocnice AGEL Podhorská, a. s., má nového ředitele	str. 12
---	---------

Školství

Děti z Rýmařova a Staré Vsi zpřijemnilly seniorům vánoční čas	str. 12
Probíhá online veletrh středních škol v Moravskoslezském kraji	str. 13

Městské muzeum a Galerie Octopus

Přírůstek do muzejních sbírek	
Leden: regionální tiskoviny	str. 18
Rýmařov v proměnách času v nové publikaci	str. 19
Rýmařovská jatka (Žižkova ul. 29)	str. 20

Městská knihovna

Čtenářská výzva	
Petra Dvořáková: Chirurg	str. 21
Letní semestr univerzity třetího věku bude distanční	str. 22

Organizace a spolky

RD Rýmařov má nového majitele	str. 24
Děti z Janovic poslaly dárek zdravotníkům	str. 24

Zámek Janovice

Osudy pozapomenutého zámku Lobkowiczů a Harrachů – Břežany u Znojma	str. 26
---	---------

Z historie

Vzácná a unikátní keramika a jiné nálezy z archeologických lokalit Rýmařovska	
3. K čemu se užívaly rendlíky?	str. 27

Zajímavosti z přírody

Výprávění o stromech	
14. Vrba – <i>Salix</i>	str. 30
Paradox ve vnímání času aneb Jak je to s budoucností	str. 32

Sport

Lyžařské běžecké trasy kolem Rýmařova	str. 32
Rýmařovský gibbon 2020	str. 32
Dostihové okénko	str. 33

Aktuálně z města

Investiční plány města na tento rok

Zastupitelstvo schválilo na svém zasedání 10. prosince 2020 rozpočet města na rok 2021. Nejsložitější částí tvorby rozpočtu bylo stanovení jeho příjmové stránky, protože daňové příjmy města je v době pandemie a jejích ekonomických důsledků možné predikovat jen velmi orientačně. Nakonec jsme vycházeli z výhledu daňových příjmů za uplynulý rok (140,2 mil. korun) se zapracováním korekce u daní z příjmů fyzických osob, u kterých se očekává ještě nižší plnění kvůli zrušení superhrubé mzdy. Daňové příjmy na rok 2021 jsou tedy predikovány ve výši 137,9 mil. korun. Při plánování rozpočtu letošního roku byl zapojen předpokládaný kladný výsledek hospodaření roku 2020, který byl v době schválení vyčíslen na 69,5 mil. korun. Více se o hospodaření za rok 2020 dočtete v některém z následujících RH poté, co bude schválen závěrečný účet města. Podrobné a průběžné informace o hospodaření Rýmařova lze kdykoliv získat na stránkách města pod odkazem rymarov.cz/rozpocet-mesta. Největší investicí tohoto roku by mělo být vybudování domu s pečovatelskou službou na Lidické ulici pro 19 seniorů nebo osob, které jsou vzhledem ke svému zdravotnímu stavu závislé na pomoci jiných. Akce byla v plánu už v uplynulém roce, ale přes řádně podanou žádost se bohužel nepodařilo dotaci získat, a proto se akce přesunula na letošní rok. Nyní dokončujeme zpracování podkladů pro podání žádosti o dotaci z programu Ministerstva pro místní rozvoj ČR, která by měla činit 11,2 mil. korun. Spoluúčast města by v rozpočtových cenách činila 27,4 mil. korun.

Další významnou položkou rozpočtu jsou údržba a opravy komunikací, na které máme vyčleněno téměř 26 mil. korun. V této položce je zahrnuta zejména oprava Husovy ulice. Po složitém vyjednávání s orgány státní památkové péče byl vypracován projekt, který řeší nejen podobu samotné komunikace, ale zahrnuje i vybudování chodníků a parkovacích míst, řeší dvorní části objektů (pozemky ve vlastnictví města), propojení náměstí s Lipovou ulicí, nové veřejné osvětlení, umístění sběrných nádob atd. Na tuto akci město podalo žádost o dotaci a nyní probíhá její administrace. Finančně náročná bude také oprava ulice Julia Sedláka od křižovatky u policejní služebny, s novým parkovištěm před objektem bývalé Jednoty (nyní Turistických známek), okolo budovy SOŠ, prostranství před renovovaným objektem knihovny a SVČ až po napojení na Bartákovu ulici za objektem společnosti Gala.

V letošním roce by mělo dojít i na výstavbu chodníku v Edrovicích. Stavba zahrnuje vybudování chodníku od bytového domu Sokolovská 50 A a B po mostek u edrovického rybníka, kde bude chodník přerušen, protože vlastnické poměry a šířka stávající komunikace jeho umístění nedovolí. Chodník bude dále pokračovat za zatáčkou u rodinných domů (ulice Na Mokřinách) až k mostu u dětského domova v Janovicích, kde bude zřízena přes Podolský potok nová lávka.

Na letošní rok je naplánována i cyklostezka v Janovicích, od Kempu Indiana po obchod s pracovními oděvy (bývalou restaurací). Na realizaci této akce získalo město dotaci z Integrovaného regionálního programu výzva č. 72, „Cyklostezka II“ ve výši 7,86 mil. korun. Současně s realizací cyklostezky bude

Autor fotografie na titulní straně:

Lenka Romaňáková

upraven přechod pro chodce u autobusové zastávky Janovice, zámek a vybudován i krátký úsek protilehlého chodníku u zastávky ve směru na Rýmařov. Nově bude realizován přechod u Krátké ulice – i zde bude navazovat na nově vybudovaný chodník na protilehlé straně komunikace, který bude končit u stávajícího sběrného místa. Oba přechody budou kvůli bezpečnosti chodců osvětleny.

Již začátkem roku byla podepsána smlouva na zpracování projektové dokumentace k úpravám komunikace a vybudování chodníku v Lipové ulici. Zpracována bude také projektová dokumentace na úpravu chodníku a komunikace v ulici 1. máje, včetně vybudování parkovacích míst, kontejnerových stání, vysazení zeleně a zřízení nového veřejného osvětlení.

Další významné výdajové položky rozpočtu města představují výměna střešního pláště na objektu městského muzea na náměstí Míru a investice do rekonstrukce kanalizační infrastruktury. Celkem tak

město v roce 2021 vyčlenilo na investice cca 63 mil. korun a i přes nižší příjmy se snaží udržet vysokou investiční aktivitu.

Pevně věříme, že v letošním roce už daňové příjmy měst a obcí nebudou mít klesající tendenci, finanční situace obcí se stabilizuje a naše město se dočká plánovaných investic a záměrů bez dalších redukcí.

*Ing. Lenka Vavříčková
místostarostka*

Foto: JS

Město pomůže seniorům s registrací na očkování proti covid-19

V pátek 15. ledna byl spuštěn centrální registrační systém na očkování proti onemocnění covid-19 pro seniory nad 80 let. Registrace je prováděna výlučně prostřednictvím online registračního formuláře, v němž musí zájemce o očkování vyplnit mimo jiné základní informace o svém zdravotním stavu.

Město Rýmařov vytvořilo pro nejstarší občany, kteří potřebují pomoci s registrací, speciální telefonní linku 773 784 466. Linka je aktivní od pátku 15. ledna každý všední den v čase od 8 do 15 hodin. Vyčlenění pracovníci úřadu mohou provést registraci přímo v domácnosti seniora, zajištěno je příslušné technické vybavení a opatření pro dodržení všech protiepidemických postupů. Systém je navržen tak, aby registraci a rezervaci seniorů mohli provádět rodinní příslušníci, pracovníci informační linky, lékaři i sociální pracovníci. Všem seniorům a na veřejná místa byl distribuován leták s potřebnými informacemi.

Pro tyto účely můžete využít i linku Moravskoslezského kraje – 800 720 210 – každý den včetně sobot a nedělí od 8 do 18 hodin nebo linku 1221, kterou provozuje Ministerstvo zdravotnictví ČR.

JS

Zdroj: webové stránky města Rýmařova

Očkování proti COVID-19 VOLEJTE 1221

Je Vám 80 a více let, nemáte přístup k internetu, nedaří se Vám přes linku 1221 objednat na očkování a potřebujete s registrací na očkování pomoci?

Obráťte se na naši seniorskou infolinku

773 78 44 66

každý všední den 8 - 15 hod.

Pozn.: Centrální rezervační systém (registrace.mzcr.cz) či státní telefonní linku 1221 neprovozuje město Rýmařov a nezodpovídá za jejich fungování. Infolinka města Rýmařova pro seniory je podpůrným opatřením, které můžete využít v případě nesnáží.

Rýmařov

Město připravuje pro občany bohaté spektrum akcí

Město Rýmařov a jeho příspěvkové organizace i přes nepříznivou situaci související s koronavirovou pandemií připravují pro letošní rok tradiční i nové kulturní a společenské akce. S pořádáním není možno čekat až do poslední chvíle, kdy budou protiepidemická opatření

zcela rozvolněna, musíme být připraveni a mít zajištěn kulturní program i potřebné zázemí. Díky projektům spolufinancovaným z Fondu mikroprojektů Euroregionu Praděd můžeme připravovat hned několik velkých akcí.

Na květen 2021 chystá město tradiční Den zdraví a sociálních služeb. Na náměstí Míru se uskuteční prezentace sociálních a zdravotních služeb, v kulturním programu vystoupí oblíbená dechovka z polského Ozimku. Pro akci i pro další volné použití v obou městech bude vydána publikace o sociálních službách v Rýmařově a v Ozimku.

Na červen byla z loňského roku přesunuta oslava 150. výročí založení hasičského sboru v Rýmařově. Měly by přijet delegace z partnerských měst Ozimku (Polsko), Krompach (Slovensko), Schottenu a Zeilu am Main (Německo). Naplánován je slavnostní průvod za doprovodu hasičské hudby z náměstí Míru do Flemmichovy zahrady, kde se uskuteční hasičské soutěže v retro stylu a poté kulturní program s taneční zábavou a ohňová show.

Na září jsou připravovány oslavy v Městském muzeu Rýmařov, které si v letošním roce připomíná 120 let od založení muzea v našem městě a 30 let od jeho obnovení. Muzeum chystá výstavy, konference a další kulturní akce, které představí jeho činnost, na výstavě pak bude představen průřez muzejními sbírkami, na náměstí Míru bude probíhat speciální venkovní výstava. K výročí bude vydán katalog věnovaný jubileu muzea.

V sobotu 4. září by se pak měly uskutečnit Dřevařské, lesnické a myslivecké dny. Připravují se tradiční oblíbené aktivity, jako jsou ukázky lesní a zahradní techniky, přehlídka koní včetně ukázky pra-

ci, střelba ze vzduchovky, lanové aktivity, lukostřelba, skákací hrad, řemeslný jarmark a samozřejmě bohatý kulturní program. V letošním roce bude akce navíc obohacena o zajímavé environmentální aktivity pro děti, které chystá rýmařovská mateřská škola.

Podle žádostí o dotace, které se sešly do Programů podpory zájmových aktivit a Programů podpory tělovýchovy a sportu, připravují spolky a sdružení v našem městě širokou paletu tradičních i nových akcí, např. Jesenický umělecký festival JesArt 2021 a 24. ročník Velké ceny Indiana v areálu Western Arts Club v Janovicích, Hudební festival Petra Bazaly, okresní přehlídku orientálních tanců Habibi 2021 a Koncert pro Kouzelnou buřinku, ze sportovních akcí pak například Rýmařovskou padesátku, lyžařské závody, tenisové turnaje, běžecké závody, horolezecké závody na umělé lezecké stěně ve Středisku volného času, Velkou cenu mládeže v šachu, fotbalový turnaj přípravek Lord Cup, mistrovství České republiky v cyklokrosu ToiToi Cup 2021, DuKo triatlon a mnohé další.

Loňský rok, kdy musela být většina kulturních i sportovních akcí zrušena, si tak vrchovatou měrou vynahradíme. Zbývá jen doufat, že vynaloženou práci organizací a mnoha dobrovolníků nezmaří další vlny koronavirové pandemie.

*Leona Pleská
vedoucí odboru školství a kultury
Foto: redakce*

Cenu cestovního ruchu může získat kaple V Lipkách

Finalistou druhého ročníku Cen cestovního ruchu Moravskoslezského kraje se v kategorii Neobjevený skvost stala rýmařovská kaple V Lipkách. V soutěži atraktivních míst bude rozhodovat také veřejnost.

Soutěž si klade za cíl zviditelnit projekty a turisticky příjemná místa v našem kraji. Druhý ročník obsahuje pět soutěžních kategorií: Osobnost cestovního ruchu, Nejlepší počín cestovního ruchu, Neobjevený skvost, Nejmalebnější místo v zimě a Nejsvětovější místo Moravskoslezského kraje roku 2020. Dalším finalistou z našeho regionu, tentokrát v kategorii Nejmalebnější místo v zimě, je vyhlídková věž v Nové Vsi.

O vítězích prvních dvou kategorií budou rozhodovat odborníci

v cestovním ruchu znalí místních poměrů. Veřejnost svým hlasováním na webové stránce www.cenycr.cz/hlasovani pak rozhodne o vítězích dalších tří kategorií. Jedna osoba může hlasovat jednou ve všech třech kategoriích. Pro započítání hlasu je třeba uvést celé jméno a e-mailovou adresu. Hlasování probíhá od 18. ledna do 28. února 2021.

*JS
Foto: redakce, Městské muzeum Rýmařov
Zdroj: www.cenycr.cz*

Počet obyvatel Rýmařova rok od roku klesá

K 1. lednu 2021 má město Rýmařov 8 287 obyvatel, z toho je 8 182 občanů České republiky a 105 cizinců. V roce 2020 se narodilo 72 dětí a zemřelo 111 obyvatel. Přistěhovalo se 89 občanů a 156 se jich odstěhovalo. Jen za rok 2020 tak ubylo v Rýmařově 105 obyvatel a znamená to, že nepříznivý trend poklesu počtu obyvatel stále přetrvává. Za posledních 5 let jde celkem o 299 občanů.

V samotném městě žije 6 714 obyvatel, v místní části Edrovice

Rok (k 1. 1.)	Počet občanů ČR v Rýmařově	úbytek
2021	8.182	
2020	8.287	105
2019	8.367	80
2018	8.433	66
2017	8.459	26
2016	8.481	22

žije 345, v Harrachově 36, v Jamarticích 234, v Janovicích 648, v Ondřejově 141 a ve Stránském 64 obyvatel.

Přes důležitost demografického vývoje přirozenou změnou lze zejména na regionální a lokální úrovni říci, že o celkovém počtu obyvatel do velké míry rozhodují i migrační toky obyvatel (stěhování). Jejich význam zřejmě poroste i do budoucna, protože všechny regiony se budou potýkat s demografickým stárnutím a s poklesem počtu obyvatel přirozeným způsobem. Nově přistěhování občané tak mohou být jedním z faktorů, jak tento negativní trend zvrátit.

Ing. Luděk Šimko, starosta

Foto: JS

Nový zákon o odpadech a jeho dopady na nakládání a hospodaření s odpady pro město Rýmařov

Před koncem loňského roku byl schválen nový zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, který vstoupil v účinnost 1. 1. 2021. Tento zákon upravuje některé kompetence správních orgánů a dále způsoby nakládání s odpady, to znamená především jejich třídění, soustřeďování a likvidaci.

Především bylo zákonem povoleno prodloužení skládkování komunálních odpadů na skládkách do roku 2030 (původně mělo být skládkování ukončeno v roce 2024). Po tomto datu by měl být komunální odpad likvidován jinými způsoby, např. v různých typech spaloven. Naprostá většina odpadu by měla být recyklována. Množství recyklovatelných odpadů je samozřejmě podmíněno jejich separací (tříděním).

Novou kompetencí obecních úřadů je možnost nařízení odstranění odpadů ze soukromých pozemků. Zákon tedy zlepšuje vymáhání povinnosti udržovat na soukromém pozemku alespoň elementární pořádek. Znamená to, že již nebude možno na svém pozemku soustřeďovat hromady odpadků, které evidentně nelze dále použít, a tyto bude nutno předat na recyklační dvůr. Rovněž nově mají vlastníci pozemku povinnost udržovat na svém pozemku čistotu a pořádek. Pokud vlastníci pozemků zjistí, že na jejich pozemek někdo navezl odpad (tzv. černou skládku), a viník nebude zjištěn, budou muset vlastníci pozemku na své náklady tuto černou skládku do 30 dnů zlikvidovat.

Další novinka vyplývající z tohoto zákona se týká podnikajících osob. Tyto budou muset mít uzavřenu smlouvu se svozovou firmou, v našem městě ve většině případů s právnickou osobou Městské služby Rýmařov, s. r. o. Dosud byla tato povinnost ošetřena pouze obecně závaznou vyhláškou, nyní je dána přímo zákonem. Podnikající osoby musí rovněž pro své zaměstnance zajistit nádobu nebo např. pytel na odkládání nejen komunálního odpadu, ale i plastů, papíru, skla, příp. kovů (tříděného odpadu).

Velmi důležitou změnu pro všechny občany přináší zákon v oblasti likvidace odpadů, resp. poplatků za tuto likvidaci. Zákon klade zvýšené nároky především na obce. Ty, pokud budou třídít odpady v menší míře, budou platit vyšší sazby za uložení odpadů na skládce. Netřeba připomínat, že míra třídění odpadů závisí na disciplinovanosti občanů a firem. Důraz je kladen především na třídění plastů, papíru, skla, textilu, kovů, biologicky rozložitelných odpadů, případně použitých jedlých olejů nebo tuků. Tyto tříděné odpady by měly končit v určených kontejnerech, které jsou rozmístěny na území města, a nikoliv v nádobách na směsný komunální odpad. Při nedostatečném třídění odpadů se může v souladu se zákonem č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, poplatek za svoz popelnic zvýšit až na částku 1 200 korun na občana za rok. Kdy k tomu může dojít?

Výpočet platby za uložení odpadu na skládkách je poměrně komplikovaný. Největší část nákladů tvoří poplatek za uložení odpadů na skládku, který v roce 2020 ze zákona o odpadech činil

500 korun za 1 tunu. Zákonem je pro rok 2021 stanoven již ve výši 800 Kč/t a v průběhu dalších let postupně poroste až na úroveň 1 850 Kč/t v roce 2029! V každém roce počínaje rokem letošním může ovšem obec pro skládkování komunálních odpadů uplatňovat u provozovatele skládky slevu; pokud vyprodukuje méně než 0,2 tuny netříděného komunálního odpadu na jednoho občana za rok, bude poplatek za uložení na skládce pouze 500 Kč/t. V případě Rýmařova (při počtu 8 181 obyvatel krát 0,2 tuny) vychází, že v tomto roce lze za slevovou sazbu 500 korun uložit na skládku 1 636,2 tuny. Každé další množství navíc bude zpoplatněno částkou 800 Kč/t.

V roce 2019 jsme uložili na skládku 2 194 tun našeho odpadu a v roce 2020 pak 2 308 tun. Je tedy zřejmé, že bez třídění komunálních odpadů nelze dosáhnout snížení množství skládkovaných odpadů, a tedy ani nižších poplatků za uloženou tunu. Jinými slovy potřebovali bychom snížit celkové množství uloženého komunálního odpadu o cca 672 tun (zhruba o třetinu), aby zůstala platba za uložení na skládku pro rok 2021 ve výši 500 korun za tunu. V následujících letech se postupně ze zákona nejenže navyšují poplatky, ale současně se snižuje množství ukládaných tun odpadu na skládku za slevovou sazbu, tzn. při neměnném množství směsného komunálního odpadu by náklady na uložení odpadu zcela jistě nezadržitelně rostly.

Uvedené skutečnosti se samozřejmě odrážejí i v hospodaření města a jeho rozpočtu. V roce 2020 vybíralo město poplatek za svoz komunálního odpadu ve výši 700 korun na občana, resp. 350 korun od studentů pobývajících mimo Rýmařov, část občanů je od poplatku osvobozena (výkon trestu, práce v zahraničí atd.). V daném roce vybralo město na poplatcích 5 273 000 korun. Skutečné náklady na svoz, skládkování a likvidaci veškerého komunálního odpadu (plastů, papíru, skla, kovu, textilu, tuků, olejů, dřeva, směsného netříděného odpadu, 2x ročně sváženého velkoobjemového odpadu) činily cca 9 925 000 korun. Rozdíl ve výši 4 652 000 korun, tedy cca 568 korun na jednoho obyvatele, město dofinancovává z jiných příjmů a svoz komunálního odpadu takto dotuje.

Záleží tedy na nás všech, zda budeme chtít ušetřit vlastní peníze, ale i peníze města za odvoz odpadů, nebo budeme platit v příštích letech za tuto službu vyšší poplatky. Kýženého efektu dosáhneme jen důsledným tříděním. Záměrem nového zákona je celorepublikově v roce 2025 vytřídít (recyklovat) 55 % odpadů, po roce 2030 alespoň 60 % odpadů a po roce 2035 dokonce 65 % všech komunálních odpadů.

Závěrem je nutno podotknout, že všechny uvedené nové povinnosti bude nutno dodržovat a jejich neplnění může být ze strany městského úřadu, odboru životního prostředí, případně České inspekce životního prostředí sankcionováno.

Ing. Evžen Vašík, Milan Rozsival

pracovníci odboru životního prostředí MěÚ Rýmařov

MĚSTO RÝMAŘOV

náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov

TAJEMNICE MĚSTSKÉHO ÚŘADU RÝMAŘOV VYHLAŠUJE
v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků
a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ
na pozici referenta/referentky odboru regionálního rozvoje –
technika investic

Místo výkonu práce: Městský úřad Rýmařov
Předpokládaný nástup: 1. března 2021, popř. dle dohody na dobu neurčitou
Pracovní poměr: 1,0
Pracovní úvazek: 10. platová třída – v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., zákonem práce, a nařízením vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, vše ve znění pozdějších předpisů
Platové zařazení: zajímavou a různorodou práci, osobní příplatek, možnost získání bytu, pružnou pracovní dobu, čerpání dalších zaměstnaneckých výhod.

Nabízíme:

Předpokládaný rozsah pracovní činnosti:

- dozorování staveb,
- zajišťování komplexní realizace investičních záměrů města v oblasti výstavby, zastupování investora zejména před dotčenými orgány státní správy, zajišťování projektové přípravy, komunikace se zpracovateli dokumentace, kontrolní a administrativní činnost ve vztahu k investičním akcím,
- stanovení podmínek pro zásahy do místních komunikací.

Zákonné požadavky na uchazeče:

(dle § 4 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých předpisů, v platném znění):

- fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let,
- státní občan České republiky nebo cizí státní občan s trvalým pobytem v České republice, který ovládá český jazyk,
- způsobilost k právním úkonům,
- trestní bezúhonnost,
- ovládání jednacích jazyků.

Jiné požadavky na uchazeče:

Požadované vzdělání:

- minimálně střední vzdělání stavebního směru s maturitní zkouškou;
- popř. minimálně střední vzdělání technického směru s maturitní zkouškou, s minimální praxí 1 rok v realizaci staveb, jejich projektování nebo jejich dozorování;
- popř. ukončené vysokoškolské vzdělání v bakalářském nebo magisterském studijním oboru stavebního směru nebo vyšší odborné vzdělání stavebního směru;
- popř. ukončené vysokoškolské vzdělání v bakalářském nebo magisterském studijním oboru technického směru nebo vyšší odborné vzdělání technického směru, s minimální praxí 1 rok v realizaci staveb, jejich projektování nebo jejich dozorování.

Požadované znalosti a dovednosti:

- dobrá uživatelská znalost práce na PC (zejména v programech Microsoft Office, internet),
- samostatnost, pečlivost, důslednost, organizační a koordinační

schopnosti, schopnost týmové práce, odolnost vůči stresu.

Výhodou:

- řidičský průkaz skupiny B, aktivní řidičská praxe,
- znalost rozpočtování a cenové soustavy stavebních prací,
- znalost projektování pozemních a dopravních staveb.

Písemná přihláška uchazeče musí obsahovat:

- označení výběrového řízení,
- jméno, příjmení a titul uchazeče,
- datum a místo narození uchazeče,
- státní příslušnost uchazeče,
- místo trvalého pobytu uchazeče,
- číslo občanského průkazu nebo číslo dokladu o povolení pobytu, jde-li o cizího státního příslušníka,
- kontaktní údaje – telefonní číslo a e-mailovou adresu,
- datum a podpis uchazeče.

Výčet dokladů, které uchazeč k písemné přihlášce přiloží:

- životopis s údaji o dosavadních zaměstnáních a o odborných znalostech a dovednostech týkajících se požadavků tohoto výběrového řízení,
- výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce, u cizích státních příslušníků též obdobný doklad osvědčující bezúhonnost vydaný domovským státem, pokud takový doklad domovský stát nevydává, doloží se bezúhonnost čestným prohlášením,
- ověřená kopie dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání,
- souhlas se zpracováním poskytnutých osobních údajů pro účely tohoto výběrového řízení.

Místo podání přihlášky: Městský úřad Rýmařov, náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov

Způsob podání: na výše uvedené adrese osobně v podatelně nebo poštou v obálce označené „Výběrové řízení Referent/referentka regionálního rozvoje – Neotvrat“, doručené nejpozději v den stanovené lhůty pro podání přihlášky.

Lhůta pro podání přihlášky: 10. 2. 2021

Přihlášky doručené po tomto datu nebudou do výběrového řízení zařazeny.

Vyhlašovatel si vyhrazuje právo zrušit toto výběrové řízení kdykoliv v jeho průběhu. Rozhodnutí výběrové komise bude uchazečům oznámeno písemně až po ukončení výběrového řízení. Uchazeč nese náklady, které mu účastí ve výběrovém řízení vznikly. Souhlas se zpracováním osobních údajů je zveřejněn a dostupný ke stažení na úřední desce města: www.rymarov.cz. Po ukončení výběrového řízení budou dokumenty s osobními údaji a výpis z RT zaslány doporučenou zásilkou zpět uchazečům. Bližší informace v případě dotazů podá Mgr. Monika Krykorková, tajemnice Městského úřadu Rýmařov, tel.: 554 254 132, popř. vedoucí odboru regionálního rozvoje Městského úřadu Rýmařov Ing. Miroslav Sigmund, tel.: 554 254 316.

*Mgr. Monika Krykorková, v. r.
 tajemnice Městského úřadu Rýmařov*

MĚSTO RÝMAŘOV

náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov

TAJEMNICE MĚSTSKÉHO ÚŘADU RÝMAŘOV VYHLAŠUJE
v souladu se zákonem č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků
a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ
na pozici referenta/referentky odboru dopravy a silničního hospodářství –
evidence vozidel

Místo výkonu práce: Městský úřad Rýmařov
Předpokládaný nástup: 1. února 2021, popř. dle dohody
Pracovní poměr: na dobu určitou (zástup po dobu trvání mateřské nebo rodičovské dovolené)

Pracovní úvazek: 1,0
Platové zařazení: 9. platová třída – v souladu se zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, a nařízením vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, vše ve znění pozdějších předpisů

Nabízíme: zajímavou a různorodou práci, osobní příplatek, možnost získání bytu, pružnou pracovní dobu, čerpání dalších zaměstnaneckých výhod.

Předpokládaný rozsah pracovní činnosti:

- výkon státní správy ve věcech provozu na pozemních komunikacích podle zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů,
- schvalování technické způsobilosti jednotlivě dovezeného vozidla,
- udělení a odnětí oprávnění k provozování stanice měření emisí,
- zpracování statistických údajů souvisejících s výkonem státní správy a samosprávy na úseku registru vozidel, vedení přehledu o vlastních výkonech a činnostech,
- výběr správních poplatků podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákonné požadavky na uchazeče:

- (dle § 4 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých předpisů, v platném znění):
- fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let,
 - státní občan České republiky nebo cizí státní občan s trvalým pobytem v České republice, který ovládá český jazyk,
 - způsobilost k právním úkonům,
 - trestní bezúhonnost,
 - ovládání jednacích jazyků.

Jiné požadavky na uchazeče:

Požadované vzdělání:

- minimálně střední vzdělání s maturitní zkouškou.

Požadované znalosti a dovednosti:

- dobrá uživatelská znalost práce na PC (zejména v programech Microsoft Office, internet),
- samostatnost, pečlivost, důslednost, organizační a koordinační schopnosti, schopnost týmové práce, odolnost vůči stresu.

Výhodou:

- praxe ve státní správě nebo samosprávě,
- zvláštní odborná způsobilost k výkonu správních činností (zákon č. 312/2002 Sb.),

- orientace v právních předpisech (zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích, vše v platném znění),
- řidičský průkaz skupiny B, aktivní řidičská praxe.

Písemná přihláška uchazeče musí obsahovat:

- označení výběrového řízení,
- jméno, příjmení a titul uchazeče,
- datum a místo narození uchazeče,
- státní příslušnost uchazeče,
- místo trvalého pobytu uchazeče,
- číslo občanského průkazu nebo číslo dokladu o povolení pobytu, jde-li o cizího státního příslušníka,
- kontaktní údaje – telefonní číslo a e-mailovou adresu,
- datum a podpis uchazeče.

Výčet dokladů, které uchazeč k písemné přihlášce přiloží:

- životopis s údaji o dosavadních zaměstnáních a o odborných znalostech a dovednostech týkajících se požadavků tohoto výběrového řízení,
- výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce, u cizích státních příslušníků též obdobný doklad osvědčující bezúhonnost vydaný domovským státem, pokud takový doklad domovský stát nevydává, doloží se bezúhonnost čestným prohlášením,
- ověřená kopie dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání,
- souhlas se zpracováním poskytnutých osobních údajů pro účely tohoto výběrového řízení.

Místo podání přihlášky: Městský úřad Rýmařov, náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov

Způsob podání: na výše uvedené adrese osobně v podatelně nebo poštou v obálce označené „Výběrové řízení Referent/referentka odboru dopravy a silničního hospodářství – Neotvrat“, doručené nejpozději v den stanovené lhůty pro podání přihlášky.

Lhůta pro podání přihlášky: 15. 2. 2021
Přihlášky doručené po tomto datu nebudou do výběrového řízení zařazeny.

Vyhlašovatel si vyhrazuje právo zrušit toto výběrové řízení kdykoliv v jeho průběhu. Rozhodnutí výběrové komise bude uchazečům oznámeno písemně až po ukončení výběrového řízení. Uchazeč nese náklady, které mu účastí ve výběrovém řízení vznikly. Souhlas se zpracováním osobních údajů je zveřejněn a dostupný ke stažení na úřední desce města: www.rymarov.cz. Po ukončení výběrového řízení budou dokumenty s osobními údaji a výpis z RT zaslány doporučenou zásilkou zpět uchazečům. Bližší informace v případě dotazů podá Mgr. Monika Krykorková, tajemnice Městského úřadu Rýmařov, tel.: 554 254 132, popř. vedoucí odboru dopravy a silničního hospodářství Městského úřadu Rýmařov Bc. Renata Vyslyšelová, tel.: 777 254 120.

*Mgr. Monika Krykorková, v. r.
 tajemnice Městského úřadu Rýmařov*

Prvním občánkem roku 2021 je holčička Klára

Tři dny nového roku si musel Rýmařov počkat na nového občánka. Klára Pilátiková se mamince Monice narodila 3. ledna v 6:20 v krnovské porodnici. Klárka při porodu vážila 3 030 g a měřila 48 cm. Je již tradicí, že vedení města osobně gratuluje rodičům novoročního miminka, za současné situace však budou gratulace a dárky doručeny bez osobního kontaktu. „Přeji nové rýmařovské holčičce do života hlavně zdraví, radost a ať se jí v Rýmařově hezky žije. Mamince pak hodně trpělivosti a krásných společných chvil s miminkem,“ vyjádřila přání místostarostka Lenka Vavříčková.

JS

Foto: Monika Pilátiková

Názory rýmařovských zastupitelů

„O čem vedení radnice v RH nepíše...“ Slovo opozičního zastupitele

Adresováno:

Redakční rada Rýmařovského horizontu (dále jako RH) ve složení Ing. Lenka Vavříčková – zastupitelka a místostarostka (SNK ED), Ladislav Žilka – zastupitel a člen rady města (KSČM), Bc. Marcela Pavlová – ředitelka, SVČ Rýmařov (v r. 2018 kandidátka do zastupitelstva za SNK ED), Mgr. Zdenka Příkrylová – zaměstnanec, Městská knihovna Rýmařov, Mgr. Vladimír Stanzel – středoškolský učitel, Gymnázium Rýmařov
Členové redakční rady RH,

v reakci na obsah vašeho vyjádření ze dne 13. 11. 2020 (viz přílohu níže) k mé vznesené stížnosti na postup redakční rady RH pro rozpor s pravidly a zákonem jsem v úvodu nucen konstatovat, že zejména při prokázání porušení zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon) (dále také jako „**tiskový zákon**“), postrádám v obsahu vašeho vyjádření sebemenší náznak sebereflexe či pokání za omezení mých práv zastupitele, kterého jste se v případě svévolného zákazu zveřejnění mého sdělení občanům v RH č. 10 dne 30. 10. 2020 jako členové redakční rady ve svém rozhodnutí dopustili.

Z další analýzy obsahu vašeho vyjádření k zasláné stížnosti jsem usoudil, že v případě mého sdělení občanům z pozice zastupitele, vámi nepřístojně označeného jako „nevyžádaný příspěvek“, opakovaně a naprosto skandálním způsobem přecházíte obsah ustanovení §4a tiskového zákona, jehož jednoznačný a nezpochybnitelný právní výklad jsem vám poskytl již v obsahu své stížnosti ze dne 02. 11. 2020. Pro ty členy redakční rady, kteří následnou informaci v obsahu mé stížnosti ze dne 02. 11. 2020 z nějakého nepochopitelného důvodu nevzali na vědomí, znovu uvádím:

*„Ve smyslu tiskového zákona se v případě sdělení zastupitele samosprávného územního celku nejedná o „nevyžádaný dopisovatelský příspěvek“ podle ustanovení čl. 3 odst. 7 písm. d) Zásad pro tištěná a elektronická média města Rýmařova, jak se mylně vyjádřila redaktorka RH, nebo jak se snad domnívá i redakční rada RH, nýbrž v tomto případě se jedná o **vyjádření názoru člena zastupitelstva územního samosprávného celku podle zákona**.“*

V této spojitosti je na tomto místě pro vás nutno opakovaně uvést informaci o tom, že ze strany redakční rady cenzurou zasažené sdělení zastupitele Jana Cutáka pod názvem „*O čem vedení radnice v RH nepíše ...*“ sice obsahuje 8 502 znaků včetně mezer, avšak přibližně ve stejném rozsahu nad rámec stanovené „kvóty 3 600 znaků včetně mezer“ byly bez zásahu redakční rady RH a uplatnění zákazu zveřejnění otištěny v č. 10 RH (distribuce dne 30. 10. 2020) kupříkladu tyto články:

- článek zastupitelky – místostarostky Vavříčkové, zveřejněný dne 30. 10. 2020 v č. 10 RH (str. 5) pod názvem „*Město vložilo nově vybudovaný vodovod do společnosti VaK Bruntál, a. s.*“, obsahuje dle mého zjištění přibližně **7 000** znaků včetně mezer,
- článek pana Ing. Jaroslava Jelínka, zveřejněný dne 30. 10. 2020 v č. 10 RH (str. 28) pod názvem „*Život v lomnickém táboře – závěrečná část*“, obsahuje dle mého zjištění bezmála **5 800** znaků včetně mezer.

- článek pana Miroslava Škody, zveřejněný dne 30. 10. 2020 v č. 10 RH (str. 31–32) pod názvem „*Dostihové dění zásadně ovlivnila pandemie Covid-19*“, obsahuje dle mého zjištění přes **6 800** znaků včetně mezer.

A tak bych mohl dále pokračovat.

Jinými slovy řečeno, jako členům rady vám ani u jednoho z výše uvedených tří příkladů nebylo na obtíž svolení ke zveřejnění článků udělit, a to i bez toho, abyste kterýkoli z těchto článků měli v úmyslu jakkoli „na logicky uzavřené celky“ dělit a zveřejňovat jako oddělené části v různých vydání RH. Nadto důvodem k neuveřejnění článků nebyla pro členy redakční rady RH ani ta skutečnost, při počtu uvedených znaků včetně mezer zmíněných článků, že dva ze tří shora uvedených autorů nejsou ani členy zastupitelstva města. Tudíž na jejich skutečně „nevyžádané texty“ tak nelze vztahovat ustanovení §4a tiskového zákona, který by zveřejnění takových článků umožňoval, nýbrž pouze „Zásady pro tištěná a elektronická média města Rýmařova“ (3 600 znaků včetně mezer).

Porušení zásady zákazu diskriminace, rovného přístupu a příslušných ustanovení tiskového zákona vůči mně, zastupiteli města, avšak s „nepohodlnými“ názory pro vedení města a obsahem sdělovaných informací občanům, jsou v porovnání s těmito popsány případy ze strany vás, členů redakční rady, naprosto evidentní a prokazatelná.

S odkazem na shora nadepsané porušení tiskového zákona je vaše nezákonné jednání nadto umocněno i skutečností porušení základních práv a svobod zakotvených v Listině základních práv a svobod (dále jen „**Listina**“), která je součástí ústavního pořádku České republiky, přičemž vztahy mezi státem a občanem zde vycházejí z principů právního státu.

Konkrétně článek 17 odst. 1 Listiny zakotvuje právo každého občana na svobodu projevu, která tvoří jeden ze základních kamenů demokratického státu. **Článek 17 Listiny garantuje** občanům základní politická práva, to znamená **svobodu projevu, právo vyjadřovat své názory, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace. Cenzura v jakékoli formě je při uplatňování politických práv v pojetí Listiny, v podmínkách a provedení dle tiskového zákona, nepřipustná!** A vy jste má práva zastupitele, členové redakční rady, prokazatelným aplikováním cenzury zcela vědomým jednáním porušili!

S odkazem na výše uvedené skutečnosti a pro zachování původní celistvosti mého článku v souladu se zákonem, tzn. bez realizování jakýchkoli dalších změn či úprav ze strany redakce (redakční rady RH), **trvám i nadále na zveřejnění mého sdělení v původním znění tak, jak jsem uvedl v odst. 2 obsahu mé stížnosti (žálosti) ze dne 02. 11. 2020, a to včetně otištění omluvy.** Jako v případě vašeho prvního rozhodnutí o zákazu zveřejnění mého sdělení občanům, tak obdobně i vaše druhé rozhodnutí ze dne 12. 11. 2020 považuji za přetrvávající důkaz vaší neochoty změnit váš antidemokratický postoj v otázce uplatnění práva člena zastupitelstva územního samosprávného celku a uvést současný stav plně do souladu s ustanovením § 4a tiskového zákona.

Členové redakční rady, tyto své řádky sepisují v den oslav 17. listopadu, kdy si ve spojitosti s vašimi kroky uvědomují o to více, jak jsou demokracie a svoboda projevu křehkými nádobami. Jak překvapivě snadno se ve vašem pojetí dají demokracie a svoboda projevu manipulativním způsobem zneužívat k ovlivňování veřejného mínění, ke klientelistickým cílům a osobnímu prospěchu.

Všichni bez rozdílu bychom si však společně měli připomenout rozsah a význam výročí Dne boje za svobodu a demokracii jako státního svátku. Tímto apelují přímo na členy a rovněž na ostatní zastupitele stávajícího koaličního seskupení (PRO Zdraví a Sport, SNK-ED,

KDU-ČSL, KSČM, SPD – nyní Jednotní, SPORTOVCI) včetně dvou zástupců kvaziopozice ODS, abyste se již nedopouštěli další eskalace pošlapávání ústavního pořádku České republiky, ignorování zákonů této země a odepírání zákonem zaručených práv občanům našeho města – opozičním zastupitelům města. V tomto konkrétním případě potírání práv zastupitele se už nejedná pouze o rozmanité projevy nadřazenosti a prosazování zájmů jedné vrstvy privilegovaných nad ostatními, nýbrž o pokus přímého útoku na fungování základních principů demokracie s prvky diktatury na lokální úrovni, kterou si většina z nás znovu zažít jistě nepřeje.

Vyjádření redakční rady RH ke stížnosti zastupitele JUDr. Jana Cutáka ze dne 02.11.2020

From: redakcni.rada@rymarov.cz <redakcni.rada@rymarov.cz>

Sent: Friday, November 13, 2020 3:26 PM

To: cutak.jan@rymarov.cz

Cc: redakcni.rada@rymarov.cz

Subject: Vyjádření

Vážený pane doktore,

jelikož jste neměl zájem zkrátit svůj článek „O čem vedení radnice v RH nepíše“ v rozsahu 8 502 znaků včetně mezer na maximální rozsah nevyžádaného příspěvku v souladu s čl. 3 odst. 7 písm. d) Zásad pro tištěná a elektronická média města Rýmařova (3 600 znaků včetně mezer), přijala redakční rada Rýmařovského horizontu na svém jednání dne 12. 11. 2020 následující rozhodnutí:

Váš článek s názvem „O čem vedení radnice v RH nepíše“ bude rozdělen na dvě části tak, aby tyto části tvořily dva logicky uzavřené celky, které mohou vedle sebe obstát i samostatně, i když jsme si vědomi, že tímto rozdělením nebude naplněno výše zmíněné ustanovení Zásad pro tištěná a elektronická média města Rýmařova. Aplikováním výjimky ze Zásad pro tištěná a elektronická média města Rýmařova i po rozdělení Vašeho článku považuje redakční rada prostor poskytnutý pro uveřejnění Vašeho sdělení za přiměřený. K otištění celého článku dojde v nejbližších následujících číslech Rýmařovského horizontu (tzn. v č. 11/2020 a 12/2020). Současně se zveřejněním první části článku bude zveřejněno úplné znění Vašeho článku na webových stránkách Rýmařova v části věnované Rýmařovskému horizontu (<https://www.rymarov.cz/rymarovsky-horizont>).

S pozdravem

Redakční rada Rýmařovského horizontu

*JUDr. Jan Cuták
zastupitel za hnutí ANO 2011
www.rymarovbudelip.cz*

Reakce na článek „O čem vedení radnice v RH nepíše...“ Slovo opozičního zastupitele

Stížnost JUDr. Cutáka je v tuto chvíli již bezpředmětná. Článek, jehož otištění se domáhal, vyšel ve dvou částech v Rýmařovském horizontu č. 11 a 12/2020. Přesto JUDr. Cuták na otištění výše uvedeného textu, který redakční radě zaslal dne 18. 11. 2020, trval. Pojďme se tedy podívat, co redakční rada „spáchala“.

V uplynulém období vyšlo v RH šest článků zastupitele Jana Cutáka v rozsahu 5 121 až 10 966 znaků. Zejména RH č. 7/2020 stál zajisté za přečtením, protože zde vyšly hned dva články na necelých čtyřech stranách Horizontu. Proč byla redakční rada v té době tak benevolentní? Město nemělo vlastní Zásady pro tištěná média, řídilo se zásadami dřívějšího vydavatele Horizontu Střediska volného času. Jakékoliv omezování rozsahu nevyžádaných příspěvků bylo tedy sporné, a náš přístup ke zveřejňování byl proto vstřícný.

Vlastní Zásady pro tištěná média města Rýmařova schválila rada města dne 24. 8. 2020. Zásady byly rozšířeny o část věnující se fungování elektronických médií. Rozsah nevyžádaných příspěvků (za které byly považovány i názory zastupitelů) byl omezen stejně jako dříve, tj. na 3 600 znaků vč. mezer. Proto byl zastupitel Jan Cuták v říjnu 2020, kdy redakce jeho původní článek k otištění obdržela, vyzván ke zkrácení článku na 3 600 znaků, což odmítl. Mimo jiné poukazuje i na rozsah článků vedení města a jiných dopisovatelů. Zde je na místě malý exkurs do žurnalistiky – „zpráva“ je prosté konstatování faktu, úplný a objektivní popis události bez citového zabarvení a hodnocení a bez vytváření vlastních závěrů. Zatímco „názor“ je hodnocení problému očima pisatele, jde o jeho subjektivní pohled na věc. Článek Jana Cutáka, který jednoznačně splňuje definici „názoru“, vyšel z těchto důvodů ve dvou částech a jeho úplné znění pak na webových stránkách města v části věnované Rýmařovskému ho-

rizontu. Vyšel tedy v tříměsíční lhůtě, kterou pro zveřejnění názoru člena zastupitelstva vydavatelé ukládá zákon.

Praxe ukázala, že jediným možným řešením sporné úpravy v Zásadách je vznik nové podrubriky Názory rýmařovských zastupitelů. Názory všech zastupitelů vč. vedení města budou proto zveřejňovány dle přesně daných pravidel (více v RH č. 12/2020). A jak si obhájíme omezení prostoru pro zveřejnění názorů zastupitelů? Dovolte i nám citaci z právních předpisů, konkrétně z důvodové zprávy (Sněmovní tisk č. 603/0) k zákonu č. 305/2013, kterým se mění zákon č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), ve znění pozdějších předpisů. Výklad k § 4a: „V tomto ustanovení se vzhledem ke specifčnosti periodických tiskovin územních samosprávných celků navrhuje stanovit povinnost vydavatele zajistit přiměřený prostor pro vyjádření různých politických názorů. (...) Povinnost vydavatele poskytnout objektivní a vyvážené informace o územním samosprávném celku stejně tak jako přiměřený prostor pro sdělení posilující názorovou pluralitu daného územního samosprávného celku, resp. jeho části, má své meze a měla by být uplatňována přiměřeně. Je třeba respektovat právo vydavatele na redakční úpravu jím vydávaného periodického tisku. Stanovení těchto povinností neznámá automatické otisknutí celého sdělení, které požaduje uveřejnit člen zastupitelstva územního samosprávného celku.“

Přijetím Zásad zastupitelstvem a jejich dodržováním bude zajištěn spravedlivý přístup a stejný prostor pro vyjádření názorů na dění ve městě všem zastupitelům.

*Marcela Pavlová, Zdenka Příkrylová,
Vladimír Stanzel, Lenka Vavříčková, Ladislav Žilka*

Užitečná informace

Knižní jízdní řády letos na začátku roku nevyjdou

Společnost Koordinátor ODIS, s. r. o., každoročně vydává pro jednotlivé oblasti Moravskoslezského kraje knižní jízdní řády veřejné dopravy v rámci ODIS vždy k termínu celostátních změn jízdních řádů v prosinci. V letošním roce tomu tak výjimečně nebude. Knižní jízdní řády vyjdou až k termínu březnových změn, kdy se připravuje řada významnějších úprav. Aktuální jízdní řády budou samozřejmě k dispozici na webových stránkách www.kodis.cz a cestujícím jednotlivé linkové jízdní řády vytiskneme za 2 koruny v našich dopravních infocentrech ODIS.

Ing. Aleš Stejskal

jednatel společnosti Koordinátor ODIS, s. r. o.

Foto: redakce

Středisko	Směr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
854921	Horňáky	07:31	08:22	10:30	10:30	11:15	12:28	14:28	14:28	15:15	16:28	17:32	18:32	19:32	20:32	21:32	22:32	23:32	24:32	25:32	26:32
854922	Muzová	04:25	05:35	06:45	07:55	09:05	10:15	11:25	12:35	13:45	14:55	16:05	17:15	18:25	19:35	20:45	21:55	23:05	24:15	25:25	26:35
854923	Jeseník	07:31	08:22	10:30	10:30	11:15	12:28	14:28	14:28	15:15	16:28	17:32	18:32	19:32	20:32	21:32	22:32	23:32	24:32	25:32	26:32
854924	Karlůvka Studánka	06:15	11:15	16:15	21:15	26:15	31:15	36:15	41:15	46:15	51:15	56:15	61:15	66:15	71:15	76:15	81:15	86:15	91:15	96:15	101:15
854925	Lomnice	04:45	05:35	06:45	07:55	09:05	10:15	11:25	12:35	13:45	14:55	16:05	17:15	18:25	19:35	20:45	21:55	23:05	24:15	25:25	26:35
854926	Malá Morávka	07:31	08:22	10:30	10:30	11:15	12:28	14:28	14:28	15:15	16:28	17:32	18:32	19:32	20:32	21:32	22:32	23:32	24:32	25:32	26:32
854927	Olomouc (autobusové nádraží)	07:05	08:05	09:05	10:05	11:05	12:05	13:05	14:05	15:05	16:05	17:05	18:05	19:05	20:05	21:05	22:05	23:05	24:05	25:05	26:05
854928	Opava (přímé spoje)	06:22	07:32	11:32	15:32	17:32	19:32	21:32	23:32	25:32	27:32	29:32	31:32	33:32	35:32	37:32	39:32	41:32	43:32	45:32	47:32
854929	Opava - Svinov (přímé spoje)	06:22	07:32	11:32	15:32	17:32	19:32	21:32	23:32	25:32	27:32	29:32	31:32	33:32	35:32	37:32	39:32	41:32	43:32	45:32	47:32

Informace o jízdních řádech

Jízdní řády v Rýmařovském horizontu letos nevyjdou.

Dostupné budou na vyžádání a za úplatu v informačním centru.

Dále je možné nechat si je vytisknout v infocentrech ODIS nebo získat informace o jednotlivých spojích na tel: 597 608 508, příp. na www.kodis.cz.

Další informace o spojích autobusů i vlaků najdete na www.idos.cz.

Redakce

Bezplatná dluhová poradna

Dluhová poradna Lexikona, která v Krnově od roku 2017 poskytuje dluhové poradenství, rozšířila od roku 2020 působnost i na region bruntálský a rýmařovský a na okres Opava. V rámci projektu „Kompletní řešení dluhové problematiky osob zejména v krnovském regionu“ pomáhá lidem zcela zdarma řešit jejich nepříznivou dluhovou

situaci, kterou prožívají nebo jsou jí ohroženi. Kromě odborného poradenství nabízí také bezplatné sepisování insolvenčních návrhů (tzv. osobní bankrot). V případě zájmu o její služby využijte kontakty v letáku.

Lucie Matějíčková

administrativní pracovník, Lexikona

BEZPLATNÁ DLUHOVÁ PORADNA

Kontaktní údaje

Adresa: Krnov, Hlavní náměstí 14
Telefon: 603 884 892
Email: dluhovaporadna@lexikona.cz
Web: www.lexikona.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

S čím vám poradíme, pomůžeme

- dluhové poradenství
- sepisování návrhů na povolení oddlužení (osobní bankrot)
- exekuce - poradenství
- ochrana spotřebitele (reklamace, předváděcí akce)
- občanskoprávní problematika
- tvorba domácího rozpočtu
- sepisování upomínek
- doprovod
- pomoc při překonávání společenského vyloučení
- pomoc s vyhledáváním jiných služeb mimo poradnu

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Třídít odpady do speciálních tříkošů můžete i na horách

České a moravské hory v posledních týdnech zaplavily davy návštěvníků a turistů. Bohužel po některých zůstává velké množství odpadu odhozeného mimo kontejnery a koše. To i přesto, že lidé mohou v mnoha horských střediscích odpady nově třídít do speciálních tříkošů přistavených u parkovišť, výchozích míst na túry nebo u výdejních okének.

Sedm desítek designových „tříkošů“ doplnilo v horských resortech od loňského roku síť tradičních velkých barevných kontejnerů na třídění odpadů. Menší speciální koše na plasty, papír a směsný odpad jsou díky projektu společnosti EKO-KOM s názvem Třídíme na sněhu umístěny přesně tam, kde vzniká odpad z obalů, ale kam se zároveň nedostanou těžká svozová auta. Tříděný odpad z tříkošů je tak svážen ve spolupráci s lyžařskými areály například skútry nebo rolbami.

Tříkoše mají samy o sobě motivovat ke třídění odpadů, protože jsou téměř celé včetně výplňových pytlů vyrobeny z recyklovaných plastů. Jejich patentovaná konstrukce je navíc vyrobena tak, aby odolala náročným horským klimatickým podmínkám.

Ředitel komunikace Autorizované obalové společnosti EKO-KOM si chování zodpovědných třídících návštěvníků hor zatím pochvaluje: „Přestože síť tříkošů v českých a moravských horách stále ještě rozšiřujeme, od uvedení do provozu již do nich lidé vytrídili přes dvacet dva tun plastů a papíru. Očekáváme však ještě větší zájem, protože jakmile to epidemiologická situace dovolí, podpoříme třídění v zimních areálech promo akcemi a brožurkami v infocentrech a pokladnách. Zájemci již nyní najdou informace o třídění na horách na Facebooku, Instagramu a webu tridimenasnehu.cz.“

*Text a foto: Lucie Müllerová
tisková mluvčí EKO-KOM, a. s.*

Zdravotnictví

Nemocnice AGEL Podhorská, a. s., má nového ředitele

Na začátku letošního roku došlo ke změně ve vedení Nemocnice AGEL Podhorská, a. s. Ředitelem se stal Ing. Pavel Kameník, který doposud pracoval na pozici místopředsedy představenstva a ekonoma společnosti.

Jako nový ředitel chce pokračovat v práci bývalého ředitele RNDr. Jaromíra Souška, Ph.D., který bude nadále působit ve vedení nemocnice jako jeden z členů, ale i na pozici primáře oddělení klinic-

ké biochemie a hematologie. Novou místopředsedkyní představenstva společnosti je Mgr. Marcela Kadlecová, která je hlavní sestrou a manažerkou kvality. Vedení nemocnice chce využít 100 % potenciálu v oblasti zdravotní péče, klade velký důraz na kvalitu, personální stabilitu a spokojenost hospitalizovaných a ambulantních pacientů.

Foto a text: Nemocnice AGEL Podhorská, a. s.

Školství

Děti z Rýmařova a Staré Vsi zpřijemnilly seniorům vánoční čas

Rok 2020 nepřál společným setkáním a kulturním akcím, což ovlivnilo i život klientů Sociální služby Podhorská. Z důvodu koronavirových opatření platil velkou část roku částečný či úplný zákaz návštěv, a klienti sociální služby tak měli styk s blízkými omezený na telefonický kontakt či videohovory. Nemocnice proto zorganizovala akci, která alespoň na dálku propojila dvě různé generace.

Pod vedením učitelů vyrobily děti z mateřských škol v Rýmařově a ze Základní školy a Mateřské školy ve Staré Vsi během jednoho měsíce více než stovku ozdob na vánoční stromeček. Ozdoby z keramiky i papíru, obrázky, skřítkové z bambulí, baňky nebo papírový řetěz, to všechno a mnoho dalšího vyčarovalo úsměv na tváři klientů sociální služby. Stovky vánočních stromků do nemocnic darovaly Lesy ČR. Dojetí z povedené akce bylo u všech zúčastněných více než znatelné. Společně se stromečkem a ozdobami předali zaměstnanci Nemocnice AGEL Podhorská klientům sociální služby také dárky od vedení nemocnice a osobní dárky, které si klienti přáli a jež prostřednictvím Nadace AGEL poříдили zaměstnanci nemocnice a skupiny AGEL.

Pod vedením učitelů vyrobily děti více než sto ozdob na vánoční stromeček.

„Rád bych poděkoval všem, kteří se na přípravách, výrobě i předání dárků podíleli. Především děkuji marketingu nemocnice za organizaci akce, všem dětem, učitelům a učitelkám, kteří společně ozdoby vytvářeli, Lesům ČR, které nám darovaly a zdarma dopravily stromček až ke dveřím sociální služby, a také všem, kteří darovali prostřednictvím Nadace AGEL dárky klientům. Radost, kterou tato akce vyčarovala, byla největším darem a odměnou pro nás,“ řekl předseda představenstva Nemocnice AGEL Podhorská RNDr. Jaromír Soušek, Ph.D.

„Jménem klientů i celého pracovního týmu Sociální služby Podhorská bych ráda vyjádřila poděkování vedení nemocnice i Nadaci AGEL za zorganizování velmi příjemného dopoledne. Všichni si podobných aktivit a dárků ceníme a těšíme se na další spolupráci,“ vzkazuje vedoucí sociální pracoviště Sociální služby Podhorská Bc. Miroslava Hořínková.

Foto a text: Mgr. Radka Miloševská
tisková mluvčí AGEL, a. s.

Klienti Sociální služby Podhorská

Probíhá online veletrh středních škol v Moravskoslezském kraji

V pondělí 18. ledna začal veletrh středních škol v Moravskoslezském kraji. Na tuto akci, která letos probíhá online, se přihlásilo 116 škol z celého kraje. Žáci i jejich rodiče se mohou do 4. února zapojovat do

videohovorů s učiteli nebo studenty svých budoucích škol. V nabídce najdete široké spektrum oborů. Více informací najdete na webových stránkách veletrh-skol.msk.cz.

JS

**VYBER SI SVOU
STŘEDNÍ
ŠKOLU**

**PODLE OBORU VZDĚLÁNÍ
NEBO OKRESU**

**A ZAPOJ SE DO
VIDEOHOVORU**

**S UČITELEM NEBO ŽÁKEM
TVÉ BUDOUCÍ ŠKOLY**

18. 1. - 4. 2. 2020 10:00 - 18:00

ZOBRAZ TERMÍNY VŠECH ONLINE VIDEOHOVORŮ

MSPAKT Moravskoslezský pakt
zaměstnanosti

 Moravskoslezský
kraj

 Úřad práce ČR

Hasiči informují

Hasiči nabízejí seznam firem na shazování sněhu a ledu se střeš

Vzhledem k aktuální sněhové nadílce vydává Hasičský záchranný sbor Moravskoslezského kraje na webu www.hzsmk.cz aktuální seznam firem (s adresou, telefonními a e-mailovými kontakty), které jsou ochotny odstraňovat sníh, led a nebezpečné ledové rampouchy se střeš objektů za úplatu.

Hasiči totiž budou opět vyjíždět jen tam, kde hrozí bezprostřední nebezpečí, v ostatních případech budou žadatele o pomoc odkazovat na komerční služby. Na začátku letošního roku je v tradičním seznamu, rozděleném podle okresů, celkem 89 firem.

V první řadě je potřeba zdůraznit, že pravidelné shazování sněhových převisů a rampouchů se střeš je povinností majitelů domů a objektů, ať už jsou v majetku či správě obce, kraje, státu nebo v soukromých rukou. Již ve stavební dokumentaci je uvedeno a schváleno,

kolik centimetrů prachového a těžkého sněhu může na konkrétní střeše maximálně ležet. Profesionální hasiči vyjíždějí k zásahům na střešách pouze v případě, kdy hrozí bezprostřední zranění chodců a zničení majetku pádem sněhového převisu či rampouchů. Žadatele o pomoc v případech, kdy bezprostřední nebezpečí nehrozí, zpravidla odkazujeme na komerční služby.

Lepší možnost pomoci s větší dávkou sněhu a ledu na střešách mívají dobrovolní a podnikoví hasiči, kteří se mohou s vedením jednotlivých obcí dohodnout na odstranění sněhu a ledu se střeš objektů v jejich správě. Kontakty na firmy najdete zde:

<https://bit.ly/2MntsSg>

por. Mgr. Petr Kúdela
tiskový mluvčí HZS MSK

Záchranáři v akci

Průběh vánočních svátků z pohledu záchranářů

Posádky zdravotnické záchranné služby kraje pracovaly během vánočních svátků v plném nasazení. Na výjezdových stanovištích napříč krajem tedy rozhodně nešlo o svátky klidu. Přestože se sváteční dny obešly bez mimořádných událostí, operátoři ZZS přijímali větší počet tísňových hovorů než v běžných dnech. V průběhu Štědrého dne záchranáři vyjeli k 350 událostem, 25. prosince dokonce 398 a na druhý svátek vánoční pak 396.

Záchranáři během vánočních svátků ošetřovali celkem 1 136 pacientů. Ve srovnání s průměrným počtem řešených událostí zaznamenali nárůst činnosti o více než dvacet procent. Převažovali starší pacienti s interními onemocněními. Důvodem je několikadenní uzavření ordinací praktických lékařů, ale také skutečnost, že i vážněji nemocní bývají, pokud je to možné, propuštěni na Vánoce domů z nemocnic a léčeben. Při zhoršení zdravotního stavu pak tito pacienti nebo jejich příbuzní volají záchrannou službu. Jsou to ponejvíce nemocní s oběhovými obtížemi, vysokým krevním tlakem, dušností, kolapsy a podobně. Také zaznamenáváme řadu pacientů s diabetem, ale i osoby s psychiatrickými stavy. Třídvaceti pacientům lékaři ZZS již nemohli pomoci.

Mezi obtížemi byl zřejmý nárůst nevolností se zvracením a kolikovitými bolestmi břicha. Posádky záchranné služby ošetřovaly také zraněné při úrazech – nejčastěji pádech, kterých bylo zhruba sto padesát. Posádky ZZS vyjížděly během svátků také ke covid pozitivním pacientům. Zasahovaly u nich jak specializované týmy, kterých je v MSK v činnosti pět, tak i posádky z běžného provozu. Množství těchto pacientů se denně pohybovalo kolem 30–40.

Foto a text: PhDr. Lukáš Humpl
tiskový mluvčí ZZS MSK

Výrazný nárůst činnosti záchranářů a výzva

Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje podobně jako další ZZS napříč Českou republikou aktuálně zaznamenává prudký nárůst výjezdové činnosti a je nucena navyšovat počet posádek, které jsou pro pacienty k dispozici. Situace je pro záchranáře v MSK již opravdu dramatická.

Zatímco dlouhodobý průměr činí okolo 330 výjezdů za čtyřicet hodin, v posledních dnech se počty pohybují okolo 400 i 450. Rekordní přítom byla sobota 2. ledna, kdy záchranáři museli zvládnout celkem 539 událostí, což znamenalo 65% nárůst. Průměrně nyní posádky ZZS MSK vyjíždějí o 20–40 % více než obvykle.

Z tohoto počtu jde denně o cca 50 pacientů, k nimž vyjíždíme již jako ke covid pozitivním především z důvodu zhoršení jejich zdravotního stavu. Každý takový pacient přítom znamená mnohem

delší dobu zásahu, protože je nezbytná následná dekontaminace posádky i zásahového vozidla.

ZZS MSK již v jarních měsících postavila do provozu navíc dle aktuální potřeby až pět posádek určených speciálně pro zásahy u covid nemocných pacientů. Nyní bylo nutno posílit denní služby v rámci MSK o další čtyři posádky, aby bylo možné nárůst událostí zvládat a zajistit poskytování přednemocniční neodkladné péče pacientům v našem kraji. Zajištění provozu je aktuálně velmi náročné a záchranná služba se dostává na hranici svých možností.

Apelujeme proto na občany, aby využívali linky tísňového volání 155 a zdravotnické záchranné služby opravdu pouze v akutních případech. Stále běžně volají lidé s drobnými úrazy nebo stavy, které jsou plně v gesci praktických lékařů. Takové zásahy jen zhoršují již velmi obtížně zvladatelnou situaci.

*Foto a text: PhDr. Lukáš Humpl
tiskový mluvčí ZZS MSK*

NAŠE LISTÁRNA

17. prosince 2020

Vážená redakce, vážení přátelé,

s velkým zájmem jsem si v Rýmařovském horizontu č. 11/2020 přečetl článek a nekrolog Miloslava Marka. A musím říct, že se velmi povedl. V článku je Miloslav Marek představen takový, jaký ve skutečnosti byl. Za to vám srdečně děkuji.

Krátce po sametové revoluci působil Miloslav, který tehdy zastával funkci vedoucího odboru vnitřních věcí na úřadě v Rýmařově, po dobu 3 měsíců v naší městské správě v Schottenu, aby v odlišné struktuře viděl, jak funguje veřejná správa, jak dodržovat zákonná opatření a vyhovět oprávněným zájmům občanů. Tenkrát jsem poznal Miloslava jako dobrého přítele a zůstali jsme v kontaktu mnoho let, také proto, že jsem stejně jako on rád fotografoval. S politováním musím nyní vzít na vědomí, že jeho cesta skončila. Naplňuje mě to

smutkem. Moje myšlenky jsou s jeho rodinou, a pokud je to možné, vyjádřete za mě pozůstalým upřímnou soustrast. Děkuji Vám. Několik dní před vánočními svátky, které se letos kvůli koronavirové pandemii musí oslavovat velmi odlišně než v předchozích letech, mohu jen doufat a přát si, abyste byli všichni zdraví. Přeji Vám šťastné a požehnané vánoční svátky a vše nejlepší do nového roku, především pevné zdraví. Doufám, že po očkování proti koronaviru se v roce 2021 opět osobně setkáme v Rýmařově.

S pozdravem

Hans Otto Zimmermann

Čestný starosta města Schottenu

Čestný předseda Sdružení partnerských měst města Schottenu

Otevřený dopis starostovi

Vážený pane starosto města Rýmařova, vážení radní.

Úvodem Vám chci poděkovat za dosavadní způsob rozhodování a řízení našeho města v průběhu volebního období a popřát Vám hodně zdraví a invence při rozhodování i v roce 2021.

I když jsem se jako bývalý starosta kdysi zavázal, že se nebudu více angažovat a ovlivňovat svými názory řízení a chod našeho města, poznatky z loňského a letošního podzimu mně však nedají nenapsat Vám pár řádků formou tohoto otevřeného dopisu. Co z mého pohledu, vlastních zkušeností a diskusí se sousedy trápí některé naše spoluobčany a co by bylo třeba Vaším přičiněním, mimo jiné, brzy napravit?

Podněbí Rýmařova není takové, jaké pamatujeme před 20, 30 a více lety a podzimní a zejména zimní návštěva našeho hřbitova v období významných dnů Památky zesnulých, Vánoc a také během pohřebních aktů se stávají nedůstojnou pietou s rizikem zdravotní újmy či v lepším případě znehodnocení ošacení či obuvi návštěvníků. Při tak velké frekvenci nás pozůstalých se nebezpečně chodníky v průchodech mezi jednotlivými odděleními, ale také hlavní komunikace na hřbitově stávají v podzimních plískanicích a v zimě bez sněhu skluzavkami, na kterých dříve narození těžko drží stabilitu. Ano, travnatá, posečená plocha je v létě a za sucha nádhernou kulisou každého pietního místa, ale je nebezpečná

v případech výše popsaných. Není třeba dláždít či asfaltovat za vysoké náklady, zcela by postačilo skrýt travnaté drny a chodníky vytvořit šterkovou vrstvou na geotextiliích. Jejich následná údržba nebude ani tak nákladná jako vícečetné sekání trávníků v létě. Takto jsou upravovány chodníky hřbitovů většiny měst, a to nejsou

situovány ve svahu, jako je náš hřbitov.

Jsem si vědom ekonomicky i společensky citlivého období, které v současné době prožíváme, s pravděpodobným dopadem do rozpočtu města a nutností použití výdajů pro jiné, jistě významné potřeby města. Je třeba si však uvědomit, že frekvence návštěvníků našeho hřbitova za poslední léta vzrůstá více než frekvence zejména mladých návštěvníků dosud vybudovaných sportovišť na území města. Pokud je ve Vašich plánech řešení výše popsaného problému na pořadu pro letošní rok, omlouvám se za svou intervenci. Pokud ne,

Reakce na předchozí příspěvek

Vážený pane Slováčku, děkujeme za přání a ocenění. Městský hřbitov v Rýmařově je významné pamětní místo a takto k němu i přistupujeme. Každý zásah do tohoto prostoru musí být velice citlivý, a proto jej město pečlivě zvažuje. Z tohoto důvodu byla zpracována dokumentace na revitalizaci hřbitova, a to autorizovaným inženýrem, který se již cca 40 let specializuje na zahradní a krajinářskou tvorbu, revitalizace hřbitovů apod. Tato dokumentace řeší mimo jiné úpravu pěších ploch, opuštěných náhrobků, úpravu zdroje vody pro závlahu zeleně u hrobů, opravu zídek, odvodnění prostoru kolem obřadní síně atd. Úpravu páteřních i vedlejších tras projektant řeší pomocí geomříží vysypaných drtí břidlice nebo kameniva. Geomříž má zabezpečit, aby nedošlo ke splavování drtí při větších deštích. Tyto geomříže

doufám, že můj podnět na řešení problému formou otevřeného dopisu zveřejněného v Horizontu podpoří většina členů zastupitelstva a také naši spoluobčané, které vyzývám k aktivnímu vyjádření podpory tohoto řešení.

Děkuji za Váš čas a brzké řešení.

Ing. Miroslav Slováček

také za spoluobčany stejného názoru

Foto: JS

již byly použity v horní části našeho hřbitova a svou funkci plní. Pro letošní rok má město v plánu upravit tímto způsobem další část páteřní komunikace. Podle finančních možností budeme v revitalizaci pokračovat.

Hodnota rýmařovského hřbitova spočívá ve významných stavebních objektech, sochařské výzdobě a také v hodnotě kamenických a liteckých prací. Právě a nejen proto město do hřbitova pravidelně investuje prostředky na údržbu a zvelebení. V nedávné minulosti šlo např. o opravu správních budovy, opravu zídek, výměnu bran, zřízení rozptylové loučky s kamennou zídkou, výsadbu zeleně apod.

Je to společný prostor nás všech, místo, které si zaslouží naši pozornost.

Ing. Luděk Šimko, starosta

Poděkování kočičího útulku v Bruntále

Pokladničky s vánoční sbírkou, které byly umístěny v zahrádkářských a chovatelských potřebách Petry Horské, v prodejně Alžběty Vepřekové a v obchodě Jarmily Šlechtové, byly předány útulku v Bruntále, stejně tak příspěvek Františka Filipa. Moc děkujeme všem dobrým lidem, kteří se této sbírce zúčastnili. V případě, že máte doma deky, povlečení, ručníky, které chcete již vyhodit, případně jídlo pro kočičky, můžete kontaktovat paní Hanu Čalovou – tel: 604 650 554, která po domluvě tyto od Vás vyzvedne a předá útulku.

Text a foto: Hana Čalová, Kočky Bruntál, z. s.

— R ý m a ř o v s k ý —
horizont

mimořádné vydání **Fotografové Rýmařovska**
JIŽ V PRODEJI!

Společenská kronika

Blahopřejeme

jubilatům, kteří oslavili 80 let a více

Eva Králová – Rýmařov	81 let	Anna Ficková – Rýmařov	86 let
Eva Slováková – Rýmařov	81 let	Josef Kmenta – Rýmařov	86 let
Jiří Gažar – Rýmařov	81 let	Eva Hájková – Rýmařov	87 let
Josef Urbášek – Janovice	82 let	Marie Šomanová – Rýmařov	88 let
Anežka Kmentová – Rýmařov	82 let	Věra Mahovská – Rýmařov	88 let
Vlasta Furišová – Janovice	82 let	Štefan Štefaňák – Rýmařov	89 let
Julius Schatral – Rýmařov	82 let	Štěpánka Smetanová – Rýmařov	89 let
Werner Kunz – Rýmařov	83 let	Helena Valová – Rýmařov	90 let
Jan Zavadil – Rýmařov	83 let	Elena Cetkovská – Rýmařov	90 let
Jan Vala – Rýmařov	84 let	Marta Vogelová – Edrovice	91 let
Eva Směšná – Rýmařov	85 let	Marie Nesibová – Rýmařov	91 let
Antonie Kovářová – Rýmařov	86 let	František Kužela – Rýmařov	91 let

Evidance obyvatel MěÚ Rýmařov

Blahopřání k 80. narozeninám

Dne 5. února 2021 oslaví narozeniny
naše milovaná maminka, babička,
prababička,

paní

Žofia Věra Sagalincová.

Všechno nejlepší, hodně lásky,
štěstí a hlavně zdraví
přeje 5 dětí, 14 vnoučat
a 16 pravnoučat.

Pan Pavel Suchý z Rýmařova

oslavil 11. ledna krásné

75. narozeniny.

Touto cestou mu k půlkulatínám
chceme popřát
hlavně hodně zdraví, také optimismus,
radost a elán do dalších let.

Gratuluje celá rodina a pusy posílají
vnoučata i ta nejmenší pravnoučata.

Rozloučili jsme se

Zita Špicerová – Rýmařov	1936	František Pochylý – Rýmařov	1932
Jana Bahulíková – Rýmařov	1944	Růžena Rehtoriková – Rýmařov	1946
Božena Mojžišková – Janovice	1941	František Šindler – Horní Město	1944
Miroslav Ovčáček – Rýmařov	1957	Ludmila Palová – Rýmařov	1958
Františka Tomková – Dolní Moravice	1934	Zdeněk Beran – Rýmařov	1932
Zdeněk Chrástek – Rýmařov	1957	Věra Mrázková – Rýmařov	1951
Jaromír Pospíšil – Rýmařov	1947	Jaroslav Hrstka – Rýmařov	1973
Alena Skřípcová – Skály	1952	Miloslav Zatloukal – Rýmařov	1957

Evidance obyvatel MěÚ Rýmařov

Vzpomínka

V měsíci lednu by slavili narozeniny otec a syn

Zdeněk Vogel st. a Zdeněk Vogel ml.

Kdo jste je znali, vzpomeňte na ně s námi.

Vzpomínka

Čas nám neběží tak rychle, aby se dalo někdy zapomenout.

Dne **4. února 2021**
uctíme tichou vzpomínkou
19. smutné výročí chvíle,
kdy nás tragicky opustil
náš milovaný syn, bratr, vnuk,
strýc a kamarád

David Merva.

Kdo jste ho znali a měli rádi,
vzpomeňte s námi.

S láskou a úctou vzpomínají
maminka Miluška, bratr Petr s rodinou, babička a děda
Labantovi z Velké Štáhle.

Městské muzeum a Galerie Octopus

Přírůstek do muzejních sbírek
Leden: regionální tiskoviny

Téměř rok trvající mimořádné období zapříčiněné koronavirovou pandemií bylo poznamenáno četnými nařízeními Vlády ČR, která organizace typu muzeí, galerií, knihoven a archivů pro veřejnost na jaře uzavřela, na léto opět otevřela, v pozdním podzimu znovu uzavřela, v prosinci na chvíli otevřela a na konci roku a začátku

od Josefa Schmida-Braunfelse z roku 1910), *Chronik von Römerstadt und Umgebung* (Kronika Rýmařova a okolí Julia Springera, první vydání z roku 1904), cenné jsou také kompletní ročníky (1898 a 1900) tzv. *Amts-Blatt der k. k. Bezirkshauptmannschaft Römerstadt* (Úřední věstník okresního úřadu v Rýmařově), k němuž vycházela příloha vlastivědného obsahu *Römerstädter Ländchen*, jejíž některá čísla z ročníků 1935, 1936, 1937 a 1938 muzeum také získalo.

Právě meziválečný měsíčník *Römerstädter Ländchen* představuje zásadní zdroj informací pro poznání historie a jejich výkladů, místopisu, lidových písní a literatury psaných místními autory před odsunem původního německy mluvícího obyvatelstva, jehož potenciál ještě zdaleka nebyl plně využit.

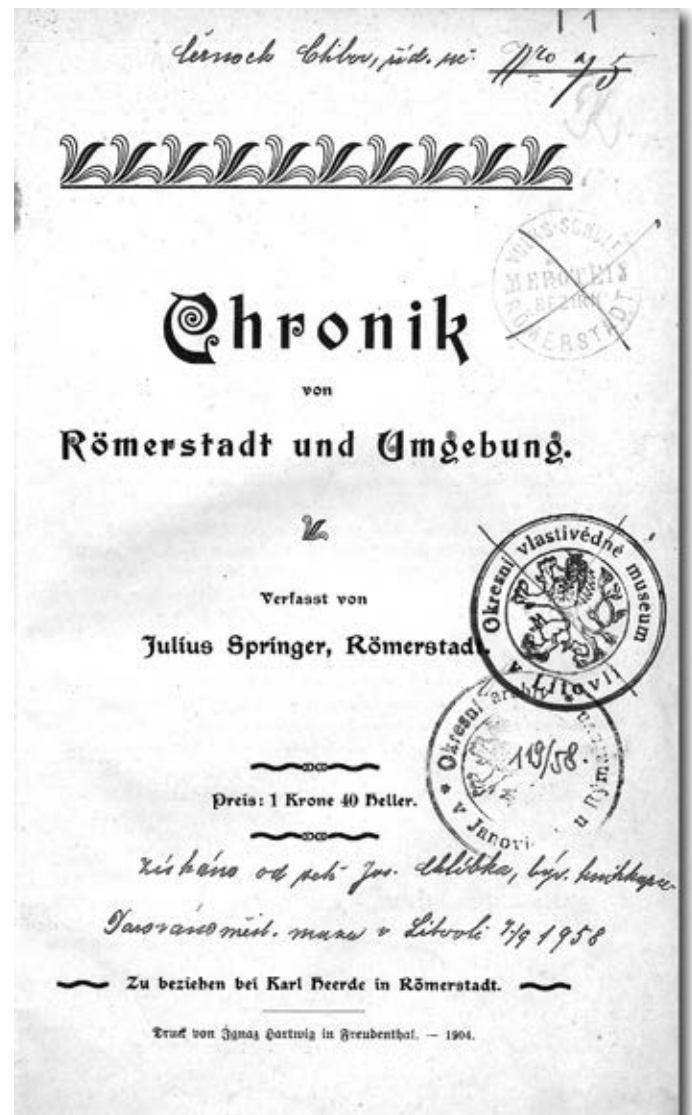
Čtenáři *Rýmařovského horizontu* se mohou počinaje aktuálním číslem těšit na novou rubriku „Z místních pověstí“, v níž budou

Amts-Blatt der k. k. Bezirkshauptmannschaft Römerstadt 1/1898

toho nového opět uzavřela. Pro muzejníky, galeristy, knihovníky či archiváře nastalo období vyklizení skladů, uklizení depozitů, inventarizování, zapisování nových přírůstků a odepisování zbytných položek. Také pracovníci Městského muzea Rýmařov během loňského roku zinventarizovali a zanesli svou příruční knihovnu (přes 5 tisíc inventárních čísel) do internetové knihovny databáze muzejního programu Bach, která v budoucnu poslouží nejen jim, ale zejména badatelům a studentům k rychlejšímu vyhledávání.

Rýmařovské muzeum dlouhodobě spolupracuje se Státním okresním archivem Bruntál se sídlem v Krnově, kde mimochodem pracuje archivář Petr Müller, v letech 2015–2017 úspěšně působící jako historik v našem muzeu. Když nastalo období inventarizace a úklidu depozitářů, obrátil se na naše muzeum vedoucí krnovského archivu Bronislav Dorko s nabídkou vyřazené duplicitní literatury. Muzejní příruční knihovna se tak rozrostla o literaturu vztahující se k mikroregionu (např. *Státní archiv v Janovicích u Rýmařova, Valšov 630 let, Václavov, Janovický zpravodaj, Jeseníky* ad.), k okresu Bruntál (např. *Státní seznam nemovitých památek okresu Bruntál, Okres Bruntál v rozvoji, Volá vás Bruntál, Příspěvky k dějinám požární ochrany v okrese Bruntál, Sčítání lidu, domů a bytů v okrese Bruntál, Dosídlete Bruntálsko!* ad.) či velmi cenné staré německé tiskoviny, jako jsou *Geschichte der Stadt Braunseifen* (Dějiny města Ryžoviště

Titulní list Chronik von Römerstadt und Umgebung od Julia Springera z roku 1904 s razítky vypovídajícími o změnách vlastníků: *Volks-Schule Marotein* Bezirk Römerstadt (Základní školy Mirotínka), *Okresního vlastivědného muzea v Litovli* a *Okresního archivu v Janovicích u Rýmařova s přípisem: Černocho Ctibor, říd. uč. / získáno od zetě Jos. Chlábka, býv. knihkupce. / Darováno měst. muzeu v Litovli 7/9 1958*

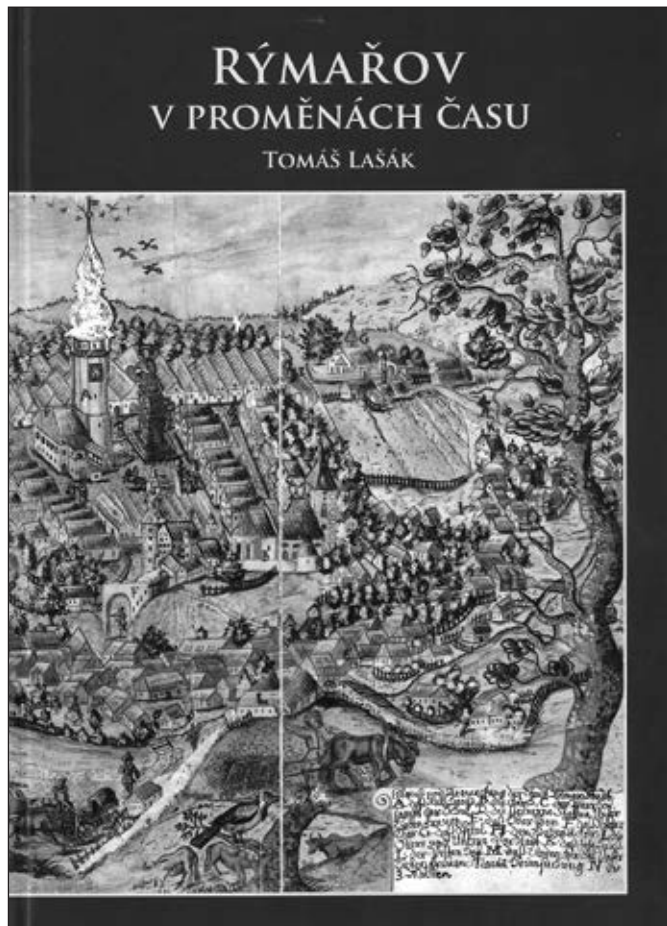
v překladu Otty Spitzera a redakci Zdenky Přikrylové publikovány pověsti, pohádky a legendy Rýmařovska z *Römerstädter Ländchen*, které dosud přeloženy nebyly. Časem snad vznikne nová publikace obsahující zatím neznámé pověsti z měst a vesnic Rýmařovska. Vedoucímu krnovského archivu Bronislavu Dorkovi děkujeme!

Text a foto: Michal Vyhlidal, Městské muzeum Rýmařov

Obrázek vpravo nahoře: Römerstädter Ländchen 2/1935 s razítkem Městského archivu v Krnově

Rýmařov v proměnách času v nové publikaci

Městské muzeum Rýmařov vydalo novou reprezentativní obrazovou publikaci Rýmařov v proměnách času. Jak naznačuje název, provede čtenáře změnami, kterými město prošlo v průběhu věků. Popis vývoje města a jeho ulic je doplněn bohatou obrazovou přílohou.

V roce 2019 se v hlavách pracovníků rýmařovského muzea zrodil nápad na vytvoření publikace, která by zachytila proměny Rýmařova od jeho založení po současnost. Podobné knihy byly a jsou vydávány městy napříč Českou republikou. Takový počin doposud v Rýmařově nebyl uskutečněn. Městské muzeum proto podalo na Ministerstvo kultury ČR projekt s žádostí o dotaci na vypracování a vydání této publikace. V červnu 2020 byl projekt schválen, a za finanční podpory ministerstva a města Rýmařova tak kniha mohla začít vznikat.

Během příprav prošlo autorům pod rukama množství historických fotografií a pohlednic ze sbírek rýmařovského muzea, na nichž byl patrný vzhled města od 19. století až po současnost. Na tomto místě se sluší poděkovat panu Bohumilu Švédovi, který Rýmařov a jeho ulice od 60. let do současnosti pravidelně fotografoval a autorům

výrazně přispěl obrazovým materiálem. Po odborné stránce se na tvorbě knihy kromě hlavního autora Tomáše Lašáka podíleli též Jiří Karel a Petr Balcárek.

Knihy je rozdělena do kapitol dle jednotlivých ulic počínaje náměstím a historickým jádrem Rýmařova. Každá kapitola obsahuje stručný popis vývoje dané ulice a zmínku o významných budovách. Doplněna je fotografiemi a pohlednicemi, a to nejen historickými, ale rovněž současnými, jejichž autorem je Ondřej Barcuch. Staré i nové fotografie jsou skládány tak, aby čtenář mohl porovnat rozdíly a změny, kterými Rýmařov v průběhu let prošel. Po grafické stránce knihu zpracoval Roman Karel.

Čtenáři se tak do rukou dostává unikátní publikace, díky níž bude moci porovnat například změny na náměstí Míru, kde byla v období

socialismu nesmyslně a necitlivě stržena prakticky celá západní strana. Zmizely i budovy v jiných částech města, např. stará zástavba na Příkopech, která padla za obětí panelovému sídlišti. Knihu doplňují nejstarší pohledy na město včetně prvního vyobrazení na mapách Moravy a Slezska z 16. století.

Omezený počet výtisků publikace bude k dostání v informačním centru při jeho opětovném otevření. Muzeum má v plánu připravit pokračování knihy, které se zaměří na vyobrazení obcí a místních

částí Rýmařova (Edrovice, Janovic, Harrachova, Stránského, Jamartic a Ondřejova), na které se ve vydané knize nedostalo. Závěrem tedy vyzýváme čtenáře, pokud mají historické snímky a pohlednice obcí bývalého okresu Rýmařov, aby kontaktovali zaměstnance muzea na e-mailové adrese lasak.muzrym@seznam.cz, případně s nimi zamířili do IC.

Mgr. Tomáš Lašák

Foto: archiv Městského muzea Rýmařov

Rýmařovská jatka (Žižkova ul. 29)

Na Žižkově ulici, po cestě k fotbalovému stadionu, fanoušci SK Jiskra Rýmařov míjejí několik málo známých budov. Jde o soubor pěti staveb, které původně sloužily jako rýmařovská městská jatka. Ta byla postavena panem Fuhrmannem, který si také naproti přes ulici vystavěl historizující rodinnou vilu v hrázděném stylu.

Městská jatka (německy *Schlachthaus*) v Rýmařově byla dostavěna v roce 1905. V té době byla umístěna na samotný okraj města, poblíž železniční vlečky, aby nerušila obyvatele Rýmařova hlukem porážených zvířat, blízkost nádraží zároveň umožnila nákladním vlakům přivážet dobytek na porážku. Blízkost Podolského potoka zajišťovala jatkám odtokovou stoku.

Budovy jsou postaveny na kamenné podezdívce a mají charakteristickou dekoraci stěn červenými cihlami, tvořícími lemování na bílých, vápnem omítnutých zdech. Cihlově červené je ostění oken, červenými cihlami jsou řešeny šambrány. Červeno-bílým kontrastem byly zdobeny všechny zdi budov i plochy plotů.

Na základě analogií s podobnými industriálními stavbami se můžeme domnívat, že rýmařovská jatka se skládala z vyšší, patrové budovy u Podolského potoka (rezervoáru vody) a z vilky blíže k Žižkově ulici, kde byly kanceláře a snad i byt správce. Za ní byly umístěny stáje a jatka samotná (centrální budova se zdobeným rizalitem). Poslední budova na Žižkově ulici sloužila zřejmě jako sklad masa s čpavkovým chlazením, prodlužujícím životnost masa, nebo jako prostor ke zpracování porážky. Budovy tvořily logicky ucelený soubor, od prostorů k ustájení dobytka (v zadním traktu u budovy cisterny) až k prostorům pro porážku a zpracování. Budovy na sebe navazovaly, dobytek tak nebyl stresován a areálem putoval bez větších obtíží.

Rýmařovská městská jatka, zasazená do industriální periferie, představují cennou ukázkou jednotně koncipovaného architektonického souboru z období historismu posledních let Rakouska-Uherska. Architektonicky a dekorativně výrazné stavby jatek (i po změně funkční náplně a odstranění původních výrobních technologií) dodnes pro-

zrazují účel, pro který byly postaveny.

Podobné budovy se běžně stavěly ve městech monarchie v téměř univerzálním vzhladu, červené cihly napodobovaly hrázděnou konstrukci, zbytek stěn byl často tvořen z neomítnutých, jen vápnem natřených cihel. I přes patrnou ekonomičnost takové výstavby lze pozorovat určitou historizující dekorativnost, která hrála na některých větších stavbách významnou roli.

V České republice jsou známá památkově chráněná jatka, např. dnešní Pražská tržnice v Holešovicích, postavená v letech 1893–1895 podle návrhu městského architekta Josefa Srdínka. Pražská jatka jsou památkově chráněna od roku 1993 a přes opakované žádosti magistrátu o vynětí zůstávají v seznamu památkově chráněných budov. Podobné budovy jatek se stavěly na přelomu 19. a 20. století v každém větším městě, má je např. Brno nebo Olomouc. Olomoucká jatka byla postavena v letech 1898–1899 podle návrhu berlínského stavebního rady arch. Georga Osthoffa, autora plánů jatek pro Brno, Berlín, Düsseldorf, Halle nebo Vratislav. V září 1991 byla též olomoucká jatka jako ukáзка industriálního stavitelství konce 19. století prohlášena kulturní památkou. Podobné stavby známe i z rumunského Temešváru, britského Burry nebo španělského Madridu.

V českém pohraničí se však zachovalo jen málo podobných staveb, výjimku tvoří jatka v Kraslicích v Čechách. Většina těchto industriálních budov slouží dnes stejně jako v Rýmařově kulturním nebo vzdělávacím potřebám, případně obchodním účelům.

Petr Balcárek, Ph.D.

Foto: archiv Městského muzea Rýmařov

(Literatura: Lašák, Tomáš. *Rýmařov v proměnách času. Rýmařov: Městské muzeum Rýmařov, 2020, s. 233–238; Státní okresní archiv Bruntál se sídlem v Krnově, Archiv města Rýmařova, NAD 433, inv. č. 149, 973–977, 1000, 1114–1116, 1441; Zemský archiv v Opavě, fond Okresní úřad Rýmařov, NAD 426, inv. č. 685, č. 172.)*

Městská knihovna Rýmařov

Cítát: Pokud víte o knize, kterou byste si rádi přečetli, ale ještě ji nikdo nenapsal, musíte ji napsat sami.

Toni Morrison

(Nejen) literární výročí

1. 2. 1851	zemř. Mary Shelley ,
anglická spisovatelka (nar. 30. 8. 1797) –
170. výročí úmrtí	19. 2. 1951	zemř. André Gide ,
francouzský spisovatel, nositel Nobelovy ceny
(nar. 22. 11. 1869) – 70. výročí úmrtí
4. 2.	Světový den boje proti rakovině –
vyhlásila Mezinárodní unie boje proti rakovině
roku 2000	21. 2.	Mezinárodní den mateřského jazyka –
vyhlásilo UNESCO roku 1999
4. 2. 1781	zemř. Josef Mysliveček ,
skladatel (nar. 9. 3. 1737) – 240. výročí úmrtí	21. 2. 1921	nar. Zdeněk Miler ,
výtvarník, tvůrce kreslených filmů
(zemř. 30. 11. 2011) – 100. výročí narození
4. 2. 1921	nar. Ladislav Grosman ,
slovenský spisovatel (zemř. 25. 1. 1981) –
100. výročí narození	22. 2.	Den sesterství – celosvětový svátek skautů,
vyhlásila Skautská organizace od roku 1927, výročí
narození zakladatelů skautingu manželů Baden-
Powellových
9. 2. 1881	zemř. Fjodor Michajlovič Dostojevskij ,
ruský spisovatel (nar. 11. 11. 1821) –
140. výročí úmrtí	22. 2. 1991	zemř. Ladislav Fialka ,
mim, choreograf, tanečník a režisér (nar. 22. 9. 1931) –
30. výročí úmrtí
10. 2. 1961	zemř. Jakub Deml ,
spisovatel a překladatel (nar. 20. 8. 1878) –
60. výročí úmrtí	23. 2. 1821	zemř. John Keats ,
anglický básník (nar. 31. 10. 1795) – 200. výročí úmrtí
15. 2. 1781	zemř. Gotthold Ephraim Lessing ,
německý spisovatel a filosof (nar. 22. 1. 1729) –
240. výročí úmrtí	24. 2. 1921	nar. Ludvík Aškenazy ,
spisovatel (zemř. 18. 3. 1986) – 100. výročí narození
15. 2. 1831	nar. Josef Hlávka ,
architekt a mecenáš (zemř. 11. 3. 1908) –
190. výročí narození	25. 2. 1841	nar. Auguste Renoir ,
francouzský výtvarník (zemř. 3. 12. 1919) –
180. výročí narození
18. 2. 1901	nar. Hugo Haas ,
herec (zemř. 1. 12. 1968) – 120. výročí narození	26. 2. 2011	zemř. Arnošt Lustig ,
spisovatel (nar. 21. 12. 1926) – 10. výročí úmrtí
18. 2. 1931	nar. Toni Morrison ,
americká spisovatelka, nositelka Nobelovy ceny
(zemř. 5. 8. 2019) – 90. výročí narození	28. 2. 1911	nar. Otakar Vávra ,
režisér a scenárista (zemř. 15. 9. 2011) –
110. výročí narození

Čtenářská výzva

Rýmařovská knihovna se opět zapojila do Čtenářské výzvy, kterou pořádá web Databazeknih.cz. Smyslem výzvy je objevovat knihy hrou. Stačí přečíst dvacet knižních titulů podle dvaceti pokynů. Ty najdete na webu Databazeknih.cz, na našem facebooku a webových stránkách knihovnyrymarov.cz.

Kniha z lékařského prostředí Petra Dvořáková: Chirurg

MUDr. Hynek Grábl, špičkový chirurg, dostane vyhazov z pražské nemocnice kvůli požití alkoholu v nemocničním areálu, a tím jeho kariéra v Praze končí. Stěhuje se s rodinou do příhraničí, ačkoliv on, jeho žena Markéta ani dvě dospívající děti z toho nejsou nadšeni. Nastoupí do místní nemocnice, kde nikdo neví, co se na jeho minulém pracovišti vlastně stalo. Rozhodne se držet jazyk za zuby a krok s ostatními. Když se náhle objeví bývalý kolega z předchozí nemocnice, začne se Grábl obávat, že vyjde najevo, co provedl. Díky otevření nového oddělení přitom chirurg získává lepší pozici s vyšším ohodnocení. Peníze potřebuje jako sůl, ovšem situaci doma to nijak nezmění. Manželka je pořád podezřívavá a syn Jáchym dělá jen problémy. Kvůli tlaku se Grábl neudrží a znovu hledá útěchu v alkoholu. Nachází si milenku, mladou půvabnou kolegyni, a doufá, že ta mu pomůže dát si život do pořádku.

„Jak vám mohl, do prdele, uplatvat žlučník?“

Pozoruju primáře, jak vztekle buší rukou do stolu. Chudák holka se před ním klepe jak ratlík. A to staniční říkala, že prej bude šikovná.

„Co když to bylo maligní?! A ten člověk kvůli vám umře! Co budete dělat pak? Taky budete čumět jak tele na nový vrata?“

Houby maligní. Dělal jsem to já, takže vím přesně, že tam nebylo vůbec nic. Krom pěkný hromádky drobných kamínků. Proto jí to asi taky uplavalo. Nimrala se v emitce, aby kamínky vybrala, pak bezmyšlenkovitě pustila na rozstříženej žlučník vodu, a než se vzpamatovala, emitka přetekla a žlučník pěkně elegantně zahučel do výlevky.

Holka jen klopí hlavu, má slzy na krajičku. Vsadím se, že za dva dny dá výpověď. Skoro mám chuť říct, že takovejch hovadin se jí ještě stane. Ale primáři nemá smysl odporovat. Zvlášť když takhle běsní. Jestli někdo dělá čest svému jménu, tak je to on. Lončák alias malý divoký prase. Většinou se ale chová jako velká svině. Vydrží

mu to ještě tak pět minut, vystřílí celej arzenál nejsprostších urážek, pak za sebou zabouchne dveře a přesně v tom okamžiku nasadí ten nejmírumilovnější výraz na světě, jen aby všichni viděli, jakýho tady máme důstojného pana primáře Sovu. Teda až na to, že ten náš je tlustej, plešatej a o patnáct let mladší. A totální kretén.

(DVOŘÁKOVÁ, Petra. *Chirurg*. 1. vyd. Brno: Host, 2019, s. 7–8.)

Autorka románu Petra Dvořáková je absolventkou střední zdravotnické školy a pracovala jako sestra. Díky této praxi čtenářům nabízí autentický pohled do lékařského prostředí. Sama

navíc porazila anorexii a zvládla péči o těžce nemocného syna. Prožila si své a dokázala vlastní zkušenosti vtisknout do silných příběhů.

Její debut *Proměněné sny* obdržel v roce 2007 cenu Magnesia Litera. Další autorčinou oceněnou knihou se stala *Julie mezi slovy*, která získala Zlatou stuhu za nejlepší beletristickou knihu pro mládež. Velký úspěch zaznamenala také kniha *Dědina*, vydaná v roce 2018, která patří mezi nejprodávány a nejocenenější české prózy posledních let.

Jaroslava Adámková
Městská knihovna Rýmařov

Další typy na knihy z lékařského prostředí:

Petra Soukupová: V bílém plášti

Robin Cook: Pandemie

Alex Michaelides: Mlčící pacientka

Eva Hnízdová: Diagnóza Londýn

Sebastian Fitzek: Pacient

Vladimír Beneš: Mé cesty do hlubin mozku

Markéta Harasimová: Doktorka Victorie

Patrick Taylor: Doktore, fofrem, jde o život!

Donna Douglas: Sestřičky

Adam Kay: Bude to bolet, doktore?

Echo Heron: Konečná diagnóza

Abraham Verghese: Řez do živého

Čtenářská výzva pro děti školní rok 2020/2021

1. Kniha od britského spisovatele
2. Kniha o přírodě
3. Kniha, která má na obálce zvíře
4. Kniha, ve které se řeší záhada
5. Kniha o přátelství
6. Kniha, jejíž autorkou je žena
7. Strašidelná kniha
8. Kniha od tvého oblíbeného spisovatele
9. Kniha s otázkou v názvu
10. Dobrodružný román
11. Kniha, jejíž děj se odehrává v cizích krajích
12. Kniha, která má v názvu 3 slova
13. Kniha s fantasy námětem
14. Kniha, na jejíž obálce je žlutá barva
15. Kniha, o které mluvila paní učitelka

Čtenářská výzva 2021

**Chcete objevit zábavnou formou nové a zajímavé knihy?
Chcete čelit výzvě? Přčtete 20 knih podle 20 daných témat.**

1. Kniha z lékařského prostředí	11. Kniha, kterou po přečtení někomu darujete
2. Kniha obsahující ilustrace	12. Kniha, jejíž děj se odehrává na vesnici
3. Kniha, která je vyprávěna retrospektivně	13. Kniha, jejíž název se skládá z 21 písmen
4. Kniha, ve které se objevují nadpřirozené postavy	14. Kniha s pruhovanou obálkou
5. Kniha vydaná před sto a více lety	15. Kniha, jejíž název je i jménem hlavní postavy
6. Kniha, která je (byla) v některé zemi zakázaná	16. Kniha do 15. místa v některém žebříčku na Databázi knih
7. Kniha, která má v názvu část lidského těla	17. Kniha poprvé vydaná v roce 2021
8. Kniha, ve které hraje důležitou roli dopis	18. Kniha z prostředí, ve kterém bych se nechtěl(a) ocitnout
9. Kniha, kterou jste objevili díky Databázi knih	19. Kniha, která má na obálce srdce
10. Kniha o známé české osobnosti	20. Kniha, jejíž hlavní hrdina pracuje se zvířaty

Databazeknih.cz®
...Váš knižní svět

www.ctenarskavyzva.cz

Letní semestr univerzity třetího věku bude distanční

Od loňského jara „chodí do školy“ doma, ke svému počítači. Platí to o dětech na základní škole, o studentech, ale i o seniorech, kteří se rozhodli rozšiřovat své obzory, cvičit paměť a prohlubovat znalosti z nejrůznějších oborů studiem univerzity třetího věku. Právě jich se přísná opatření omezující sociální kontakty dotýkají dost striktně. Žádné výjimky z nařízené distanční výuky se jich netýkají, protože senioři patří do ohrožené skupiny. V pondělí 1. února vstoupí už do třetího semestru, který poznamenala pandemie.

Senioři z menších měst mají v současné situaci jistou výhodu. Pokud se totiž rozhodli studovat, obvykle k tomu využívají sítě

konzultačních středisek Virtuální univerzity 3. věku, kterou zajišťuje Česká zemědělská univerzita v Praze. Takovým střediskem je v Rýmařově už od roku 2012 městská knihovna. V jejím zázemí se však odehrává jen část výuky – společné videopřednášky a cvičné testy. Samotné studium textů a plnění testů naostro už senioři musí zvládat sami doma, u svého počítače. I díky tomu byli dobře připraveni na jarní přechod k distanční výuce.

Na jaře se tedy s podporou knihovny uprostřed semestru ponořili do samostudia kurzu o Michelangelu Buonarrotim a i zimní semestr věnovaný Leonardu da Vinci s výjimkou první společné přednášky

absolvovali distančně. V pondělí 1. února startuje letní semestr, který se s velkou pravděpodobností opět celý nebo téměř celý odehraje na dálku. Obavy, že naši studenti nebudou mít o takovou výuku zájem

Ilustrační foto

– vždyť setkávání na přednáškách byla součástí jejich společenského života – se naštěstí nenaplnily. Senioři projevili obdivuhodně odhodláni studium nevzdávat a pokračovat dál s nadějí, že se vše vrátí do starých kolejí a bude možné se opět setkávat osobně. Ba co víc, přibýly dvě nové studentky.

Vzhledem ke ztíženým podmínkám studia se knihovna snaží seniorům nabídnout co největší podporu. I proto jsme pro letní semestr přihlásili kurzy dva, abychom vyšli vstříc rozrůzněným studijním zájmům. Vedle tématu *Mistři evropského barokního malířství 17. století* se bude přednášet i nový kurz *Pozoruhodný svět hub*. Vyberou si tak ti, kteří chtějí pokračovat ve studiu dějin umění, i ti, kteří si přáli změnu. Tři studentky si dokonce zvolily kurzy oba a budou je studovat paralelně.

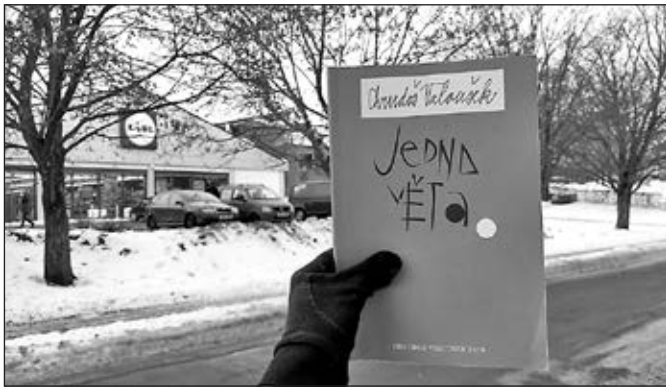
Všem studujícím seniorům přejeme, aby je zvolený kurz obohatil a abychom se společně zase brzy mohli sejít nejen při přednášce VU3V, ale třeba i na jiné akci knihovny. Noví zájemci o studium se mohou informovat na tel. čísle 778 532 965 nebo na e-mailové adrese akvizice@knihovnarymarov.cz.

Foto a text: Zdenka Přikrylová
Městská knihovna Rýmařov

Recenze

Denně jedna věta Chrudoše Valouška

V nedávno vydaném sešitě *Jedna věta se výtvarník Chrudoš Valoušek vyjadřuje formou deníkovou, čistě textovou, avšak s nadsázkou a mystifikací sobě vlastní. Útlé knižní sešity se společným titulem *Jedna věta* jsou ediční řadou časopisu *Revolver Revue*, kterou vystihuje jednoduchá myšlenka. Oslovená osobnost je požádána, aby po dobu jednoho roku zaznamenávala jednu větu denně. Ne méně a ne více, právě jednu.*

Jeví se to jako šťastný nápad. Nechává to dostatek prostoru k naplnění formy a třeba i k jejímu ohnutí (jedna věta se dá natáhnout na celé stránky; do věty se dají zapojit věty jiné coby citáty z přečteného nebo zaslechnutého; některý den se dá v deníku prostě vynechat a basta – přimhuňte oči, redaktori). Je to ale i dostatečně jednoduší. Formát jedné věty den co den působí, že se do knížek této řady samovolně vlévá autorská i lidská každodennost tvůrců a tvůrkyň. Muselo by pro ně být obtížné stavět v tomto formátu cosi fiktivního; odskakují si do něj naopak denně jen na skok z toho, čím přes rok žijí. Vzniká tak jistý kondenzát jejich celoročního prožívání, který lze dobře číst i jako medailonek dané osobnosti a úvod do jejího díla. V půlce třetí desítky těchto svazčků, vycházejících od roku 2010, přišla s *Jednou větou* řada na grafika, ilustrátora a muzejního kustoda Chrudoše Valouška. S předchůdci jej spojuje deníková útržkovitost zápisů, náhodné postřehy z okolí, reflexe problémů vlastního tvůrčího oboru, střípky z rodinného dění, odkazy na přátele (navenek často málo srozumitelné). Oproti většině autorů z okruhu *Revolver Revue*, kteří svůj deníkový rok pojmají ve vážném duchu, ale u Chrudoše

Valouška – řečeného též Chlupoš Svaloušek – vystupuje do popředí humor, mystifikace a fantaskní prožívání, do něhož jsou láskyplně vtahováni i ostatní lidé kolem, táta Chrudoš91 a máma Marie86, manželka Renata nebo dcera Anna, jejíž chovatelská vášeň je jedním z častých motivů.

„Aničce se narodil z kokonu, z larvy, překrásný brouk, jsem pyšný dědeček, okamžitě jsem na něj přepsal všechna svá autorská práva a půl nemovitosti ve Slezsku, rodina to jistě pochopí.“

„Zapsal jsem manželku Renatu na seznam teroristů, tři roky se nemohla vrátit domů a byl klid.“

„Tady u vás, babičko, roste jenom hlávkové zelí, kyselému by se tu nedařilo?“

Jeho prostředím jsou jihočeská Mladá Vožice, pracoviště v suterénu pražského Veletřního paláce, kde se na klasických malířských dílech pod jeho kuratelou odehrávají podvrtné vylomeniny –

„vtom naráz z prudké zatáčky Preislerova obrazu se na čtyřkolkách vyřítil Josef Váchal s Michaelem Rittsteinem, koně jsou neklidní“

„Zdenka Braunerová se tři roky po své smrti pochlubila fotkou s novým přítelem, rapperem Antonínem Chitussim, laškovali v Rostokách u Prahy v bazénu a ve vířivce“

– ale také chalupa v Dolní Moravici – jedno z korespondenčních dějišť tragického, nenaplněného milostného vzplanutí mezi autorem a Simonou Krainovou – a Rýmařov, jehož některé postavy možná zájemce v záznamech dokáže dešifrovat.

„Usmažil jsem mámě Marii86 candáta obecného, Sander lucioperca, odloveného ve sladkých vodách ve vodním útvaru: jezero Zajsan, země původu Kazachstán, kategorie lovného zařízení: vlečné síť, byl výborný a byl z rýmařovského Lidlu.“

„Zácpa je zbytečné tabu, už se nebojím o ní mluvit a rád ji někomu přenechám nebo zašlu na dobírku.“

„Je úterý a mám rýmu a nejsem v Rýmáku, tedy v Rýmařově, kde mají všichni obyvatelé rýmu, celoročně a doživotně.“

Je tu množství denních, takřkajíc provozních poznámek a nekomentovaných komentářů („Mladé pušky, staré terče.“), jako v každém poctivém deníku. Z nadsázky se ale vychází a netrvá

Chrudoš Valoušek na vernisáži výstavy ke knize *Chrudošův zvěřinec* v Galerii Octopus rýmařovského muzea (2014)

nikdy dlouho, než se do ní Chrudoš Valoušek opět vrátí. Jsou to spíš zápisky na okraj jednoho roku života než velká literatura, rozhodně však nabízí nový vhled do Valouškovy výtvarné práce, jejíž věhlas je dnes bez diskuse mezinárodní.

Radek Ocelák

Foto: JS, archiv Městského muzea Rýmařov

...a při podpisu knihy *Panáček, pecka, švestka, poleno a zase Panáček* v Galerii Octopus (2018)

Prostor pro firmy a podnikatele

RD Rýmařov má nového majitele

Brněnská investiční skupina, ovládaná JUDr. Lukášem Zrústem, nabyla 100% podílu ve společnosti RD Rýmařov, středoevropské jedničce v oblasti prefabrikovaných dřevostaveb, od tria původních vlastníků. Nový majitel plánuje společnost dále rozvíjet a udělit jí nové impulsy v oblasti obchodní a produktové politiky.

RD Rýmařov, firma s 50letou historií, nyní zaměstnává ve svém výrobním areálu v Rýmařově více než 400 zaměstnanců a stejně jako 13 let v řadě i za loňský rok dosáhla obratu přes 1 mld. korun. „Jsem nesmírně rád, že se po letech strávených ve složitých právních kauzách a restrukturalizacích společností, jako byly například Vítkovice Heavy Machinery, mohu začít věnovat rozvoji české výrobní společnosti s takto neuvěřitelným potenciálem. Tato společnost má velmi silné vlastenecké DNA a významné postavení nejen na domácím trhu. Vždyť RD Rýmařov postavilo v každé vesnici v ČR minimálně jeden dům,“ vysvětluje koncem roku 2020 dokončenou transakci JUDr. Lukáš Zrůst.

Pro dva z prodávajících, Ing. Františka Příkaského a Josefa Hamu, je transakce završením jejich působení v oblasti výroby dřevostaveb. „Firmu jsme společně odkoupili od původních privatizátorů v roce 2008 a snažili se jí vrátit její přeshraniční dosah a rozvíjet produkt dle současných požadavků trhu. Po 12 letech našeho vedení však nastal čas najít partnera, který bude mít chuť a energii zajistit další rozvoj pod taktovkou nejnovějších trendů a posunout ji dále do 21. století,“ komentuje rozhodnutí prodat svůj podíl Ing. František Příkaský. „Nyní se soustředíme na naši hlavní činnost, a tou je těžba a zpracování dřeva,“ dodává Ing. Příkaský. Třetí z původních vlastníků Ing. Jiří Pohloudek zůstává i nadále aktivním členem vedení a bude se podílet na dalším řízení a rozvoji společnosti.

JUDr. Lukáš Zrůst se chystá navázat na dlouholetou tradici výroby

oblíbených rodinných domů. Nový vlastník chce společnost rozvíjet zejména v rezidenčním segmentu formou inovace produktů. Plánuje také posílit obchodní kapacity a zaměřit se na B2B dodávky jednotlivých komponent pro výstavbu montovaných staveb. Současně chce dokázat fakt, který je v západním světě již známý, a to, že dřevostavby jsou budoucností stavebního trhu. „Věřím, že RD Rýmařov pod naším vedením posílí svoji pozici na domácím a zahraničním trhu a stane se nejen zajímavým partnerem pro developerské instituce, ale samo RD bude developerskou jedničkou na poli rodinných domů. Zároveň jakožto jednička na trhu v ČR vnímáme společenskou odpovědnost za tvorbu architektonického dědictví a budeme dělat domy, na které budou hrdé i další generace. RD Rýmařov bude i nadále diktovat tempo a určovat trendy v tomto oboru,“ doplňuje JUDr. Lukáš Zrůst.

Text a foto: redakce Právní rádce

Organizace a spolky

Děti z Janovic poslaly dárek zdravotníkům

Podpořit zdravotníky z krnovské nemocnice se před několika týdny rozhodla skupinka dětí z Dětského centra Pampeliška, které patří mezi zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, a také žáci Mateřské školy Rýmařov v Janovicích. Děti několik dní vytvářely perníčky a keramické ozdoby, aby potěšily vyčerpané zdravotníky. „Překvapilo mne, když přišly děti na základě zpráv z televize s tím, že by rády pomohly zdravotníkům z krnovské nemocnice, kde bývají některé občas i hospitalizovány. Nápad nás zaujal a v rámci spolupráce se školkou, odkud prvotně vzešel, jsme s dětmi začali tvořit. A tak se podařilo za několik dní vyrobit desítky nádherných a ze srdce dělaných perníčků,“ uvedla vedoucí sociální pracovnice Dětského centra Pampeliška Jana Velčovská.

Ta krásné výtvary společně s několika balíčky od zaměstnanců obou zařízení a rodičů dětí přivezla do nemocnice osobně. „Zdravotníkům si moc vážíme a obdivujeme je,“ dodala Velčovská.

Náměstkyně ošetrovatelské péče SZZ Krnov Šárka Tavandzi byla z dárků dojatá a řekla: „V letošním roce jsme se dočkali podpory od spousty velkých firem, živnostníků, občanských sdružení či jednotlivců a všech si nesmírně vážíme. Tento dárek má mimořádnou hodnotu z lidského hlediska. Všem dětem do Janovic, ať už do školky či do Dětského centra Pampeliška, děkujeme a přejeme krásné Vánoce, hodně zdraví, štěstí a lásky do dalších let.“

Foto a text: Jiří Krušina
tiskový mluvčí SZZ Krnov

Foto vpravo nahoře:
Perníčky vyráběly děti z janovické školky a Dětského centra Pampeliška. Od Jany Velčovské (vpravo) je osobně převzala náměstkyně SZZ Krnov Šárka Tavandzi.

312 dárků putovalo k dětem díky projektu Daruj dárek

Chtěli bychom touto cestou jménem Slezské diakonie, střediska Sociální asistence Krnovsko, Albrechticko, Osoblažsko, Rýmařovsko, ještě jednou poděkovat všem dárcům a podporovatelům a vyjádřit nesmírnou vděčnost za jejich podporu v rámci projektu „Daruj

dárek“, který se uskutečnil v prosinci roku 2020. Bylo nesmírně hřejivé vidět, kolik lidí v této nelehké době dokázalo otevřít svá srdce a stát se „Ježíšky“. Tento projekt si kladi za cíl pomoci rodinám, které se nacházejí v nepříznivé sociální situaci či nemají dostatek financí, zajistit alespoň pár dárků pro své děti. Celkem se nám díky Vám podařilo vybrat 312 dárků, což je opravdu nádherné číslo. Tyto dárky putovaly do rodin v rámci našeho regionu a udělaly všem dětem obrovskou radost. Ještě jednou moc děkujeme za projevenou přízeň a doufáme, že i v tomto roce bude projekt „Daruj dárek“ stejně úspěšný.

Foto a text: Bc. Jan Šperl – vedoucí střediska
Sabina Šimrová, DiS. – sociální pracovník

Nový automobil pro Sociální asistenci na Rýmařovsku

Osobní automobil bylo možné zakoupit díky dotaci Moravskoslezského kraje z Programu pro podporu zvýšení kvality sociálních služeb poskytovaných v Moravskoslezském kraji. Automobil slouží pracovníkům služby Sociální asistence na Rýmařovsku, jejímž cílem je podporovat a provázet rodiny s dětmi při řešení situací, které nedokážou samy dlouhodobě bez pomoci překonat a které mají dopad na vztahy v rodině, výchovu a vývoj dětí. Vzhledem k složité místní dostupnosti a vzdálenosti jednotlivých obcí, ve kterých rodiny, jimž jsou naše služby poskytovány, žijí, mohou nyní pracovníci zajistit podporu častěji a hlavně flexibilně přizpůsobit svůj pracovní plán potřebám těchto rodin. Děkujeme ještě jednou Moravskoslezskému kraji za dotaci na pořízení automobilu.

Foto a text: Bc. Jan Šperl – vedoucí střediska
Sabina Šimrová, DiS. – sociální pracovník

 Slezská diakonie

Pracovníci Slezské diakonie, střediska Sociální asistence Krnovsko, Albrechticko, Osoblažsko, Rýmařovsko, rádi přivítají nové zájemce o naši službu. Sledujte nás také na našem facebookovém profilu: SOCIÁLNÍ ASISTENCE – pobočka Rýmařovsko.

Sabina Šimrová, DiS.
sociální pracovník

Mob.: +420 733 142 431; E-mail: sas.rm@slezkadiakonie.cz

SOCIÁLNÍ ASISTENCE

www.slezkadiakonie.cz

Zámek Janovice

Osudy pozapomenutého zámku Lobkowiczů a Harrachů – Břežany u Znojma

Obec Břežany leží cca 5 kilometrů od městečka Hrušovany nad Jevišovkou v Jihomoravském kraji, poblíž hranic s Rakouskem. Název obce se v průběhu času měnil. Původní název Vršava byl později změněn na německé Frischau, Fryšava. Název Břežany získala obec v roce 1949. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1222, kdy olomoucký biskup Robert vysvětil zdejší kostel. O dvě století později byla ves povýšena na městečko.

Zámek ve Fryšavě na počátku 20. století na dobové pohlednici

V 16. století je zde poprvé zmiňována tvrz, jejímiž stavebníky byli zřejmě Pernštejnové. V průběhu 16. a 17. století se vlastníci tvrze, přestavěné na renesanční a později barokní zámek, často měnili. V roce 1692 zámek získávají knížata z Lichtenštejna. Za Jana Adama I. Ondřeje z Lichtenštejna (1662–1712) byl zámek barokně přestavěn a stal se sídlem jedné z nejvýznamnějších sbírek výtvarného umění na Moravě. Klasicistní podobu získal za Mořice z Lichtenštejna (1775–1819) a v této době byl zřízen také anglický park. Sňatkem Mořicovy dcery Marie Leopoldiny (1815–1899) s knížetem Ludvíkem Janem z rodu Lobkowiczů (1807–1882) přechází zámek na tento rod. Z manželství Marie Leopoldiny a Ludvíka se narodily čtyři děti: v roce 1838 Ludwiga, v roce 1840 Rudolf Ferdinand z Lobkowicz, strýc Františka hraběte Harracha, majitele janovického panství, v roce 1843 Ludwig Leopold, jenž zemřel v 25 letech, a v roce 1847 nejmladší Anna, budoucí manželka Alfréda Karla hraběte Harracha, zakladatele janovické větve Harrachů. Nejstarší syn Rudolf Ferdinand z Lobkowicz se účastnil prusko-rakouské války, byl přímým účastníkem bitvy u Hradce Králové a v roce 1887 povýšil na polního podmaršála. Za svoje zásluhy obdržel Řád zlatého rouna.

Ve velmi pozdním věku, v 60 letech, se Rudolf oženil s Friederike (Bedřiškou) Kronau (1841–1918) a v tomtéž roce se stal dědicem zámku v Břežanech.

Po jeho smrti o osm let později Břežany zdědila jeho neteř Ludwiga Wambolt z Umstadtu, rozená hraběnka z Harrachu na Rohrau a Tannhausenu, mladší sestra Františka hraběte Harracha. Ludwiga z Harrachu na Rohrau a Thannhausenu se narodila 1. 10. 1876 v As-

Hraběnka Ludwiga z Harrachu s manželem, baronem Philippem Wamboltem z Umstadtu, v roce 1905

chachu nad Dunajem. Do manželství vstoupila v 29 letech s baronem Filipem Hugem Wamboltem z Umstadtu (1841–1946) v roce 1905. V manželství se narodilo sedm dětí – Anna, Leopoldine, Antoinette, Marie Gabriele, Franz, Philip a Elisabeth. Po roce 1908 se rodina

usadila na zámku v Břežanech. Po vzniku Československa však přišla v rámci pozemkové reformy v letech 1919–1920 o většinu svých majetků, takže břežanský zámek byla nucena prodat. Dle ústně tradované a nepodložené historiky měl být břežanský zámek prodán z důvodu vyrovnání dluhů barona Wambolta, jenž měl údajně propadnout hazardním hrám. Skutečnost byla ale jiná. Rodina barona Wambolta koupila v roce 1827 starobylý hrad Hmeljnik (Hopfenbach) v jihovýchodním Slovinsku a nechala ho obnovit. Baron se skutečně dostal do dluhů, ale ve Slovinsku, kde správce hradu Hmeljnik zpronevěřil velkou část tamního majetku. Dluhy způsobené tímto správcem byly vyrovnány díky prodeji poloviny tamního lesa. Zámek v Břežanech byl 25. 6. 1926 prodán Kongregaci sester sv. Hedviky.

Kongregace sester sv. Hedviky od Nejčistší Panny a Matky Boží Marie vznikla 14. června 1859 ve Vratislavi. Kongregace je institutem papežského práva. Sídlo generální představené kongregace je spolu s centrálním řízením v Berlíně. V současné době Kongregace sester sv. Hedviky působí v Polsku, Německu, Dánsku, České republice, Rakousku a Bělorusku. Česká provincie vznikla 15. listopadu 1906 a sídlila v Nezamyslicích u Prostějova. Z důvodu rostoucího počtu sester a nevhodných podmínek přestaly Nezamyslice sestram vyhovovat, a proto byl zakoupen zámek v Břežanech (Fryšavě) a sem přemístěno české sídlo provincie. Sestry nosí černý dlouhý hábit s bílým límečkem, modrý závoj a na šatě medailku s obrazem sv. Hedviky na přední straně a s obrazem Panny Marie Neposkvrněné na straně druhé.

Prodeji zámku předcházela dlouhá vyjednávání ohledně konečné ceny. Dohodnutá celková částka za prodej zámku, 6 hektarů parku a 3 hektary polností činila nakonec 800 000 korun. Baronka Ludwiga Wambolt z Umstadtu si na dobu pěti let vyhradila právo na užívání západního křídla zámku, kde s celou rodinou do roku 1931 pobývala a sledovala, jak se bývalé šlechtické sídlo mění a upravuje pro potřeby sester a jejich chráněnců.

Jako první prošly přestavbou přízemní stáje pro koně, skladištní prostory a garáže, v roce 1927 vznikla nová kaple zasvěcená Nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu, vytvořená ze dvou místností v 1. patře zámku, kde byla původně jídelna. Po nutných stavebních úpravách zde sestry otevřely domov pro dívky s mentálním postižením, později také mateřskou školu, penzionát, starobinec, vyučovaly ručním pracím, hudbě a vykonávaly ambulanci péči o nemocné. V dalších letech nechaly sestry postavit v zámeckém areálu hospodářské budovy a zázemí pro hospodářství, ve východní části parku vznikl hřbitov pro řádové sestry a u jižní zdi zámeckého parku vyrostla zeleninová zahrada se skleníkem a byly vysázeny ovocné stromy, což vedlo ke zvýšení soběstačnosti sester.

Během 2. světové války, v roce 1942, zemřela poslední šlechtická majitelka břežanského zámku a jako jediná z majitelů je pohřbena na břežanském hřbitově. Sestry během války pečovaly dál o své svěřence a v roce 1940 k nim přibýly rakouské mentálně postižené dívky. Po skončení války nalezlo u sester azyl několik stovek vysídlených Němců, mentálně postižených dětí a starých lidí.

V roce 1951 rozhodly státní úřady o přechodu objektu pod správu státem řízené České katolické charity a do 60. let probíhaly v chátarající budově nutné stavební práce. V roce 1960 došlo k vyvlastnění zámku státem. Vlastnictví státu trvalo až do roku 1991. Během této doby zde začali převažovat civilní zaměstnanci České katolické charity a byl postupně snižován počet sester. V roce 1991 byl v rámci restitučního řízení Kongregací sester sv. Hedviky vrácen objekt zámku, přilehlé hospodářské budovy a park. Kongregace sester sv. Hedviky uzavřela nájemní smlouvu s Ústavem sociální péče, dnes příspěvkovou organizací Zámek Břežany, zřízenou Jihomoravským krajem. Organizace spolu s Kongregací sester sv. Hedviky pečuje o osoby s mentálním postižením.

*Text a foto: Mgr. Jitka Slaná
kastelánka Státního zámku Janovice u Rýmařova*

Moravskoslezský kraj informuje

Kraj vyzývá turisty, aby se na horách chovali zodpovědně

Díky ukázkovému zimmnímu počasí posledních dnů jsou hory v Moravskoslezském kraji v obležení turistů. Jejich často nezodpovědné chování způsobuje nemalé problémy. Moravskoslezský kraj proto prosí výletníky, aby byli ohleduplnější vůči svému okolí, obyvatelům podhorských obcí a také k přírodě. Kapitoulou samou o sobě je dodržování epidemiologických opatření.

„Víme, že výlety do přírody jsou skoro jedinou možností, jak aktivně trávit volný čas. Jsme rádi, že se lidi do hor vypravují, ale moc prosíme, aby se chovali s ohledem na ostatní. Provozovatelé horských středisek nám hlásí přetíženou infrastrukturu, kolabuje doprava, parkoviště jsou přeplněná a po davech turistů zůstávají dokonce i v přírodě odpady. Stěžuje si také lesní správa a ti, kteří se o naši přírodu starají,“ uvedl náměstek hejtmána Moravskoslezského kraje pro cestovní ruch a regionální rozvoj Jan Krkoška.

Problémy na horách se zabývají nejen ochránci přírody, ale také policie, která musí řešit nesprávné parkování nebo nedodržování epidemiologických opatření. „Beskydy i Jeseníky jsou nádherné a rozlehlé hory. Nabízejí hustou síť nejrůznějších turistických tras. Vřele doporučuji podívat se do map a vybrat si cestičku, která vede mimo nejexponovanější místa našich hor. A ještě lépe, zkuste vyrazit třeba do Oderských vrchů, na Budišovsko, do Poodří nebo třeba na trojmezí na Hřčavě. Hory si teď potřebují od turistů oddechnout. Nejenže v méně vyhledávané lokalitě bez problémů zaparkujete, také si užijete klid, nádherné procházky zasněženou krajinou a vyhnete se davům,“ řekl Jan Krkoška a připomněl, že i na horách je nutné myslet na všechna epidemiologická opatření.

*Mgr. Nikola Birklenová
tisková mluvčí
odbor kancelář hejtmána kraje*

Z historie

Vzácná a unikátní keramika a jiné nálezy z archeologických lokalit Rýmařovska

3. K čemu se užívaly rendlíky?

Základním a nesporně hlavním účelem trojných pánvic či hrnců byla příprava jídel (obr. 1, 2) kupodivu rozmanité gotické či renesanční kuchyně všech evropských zemí. Pro paní či služku v měšťanské rodině nebylo problémem uspokojit mlsné jazyčky příslušníků rodiny či hostů až stovkou různých pokrmů, ba najdou se mezi nimi nejen jídla, která si my starší ještě pamatujeme z kuchyně našich skvělých a zvláště za války velmi vynalézavých babiček, ale i pokrmy konzumované dodnes (viz svíčekovou ad.).

V trojnožkách se připravovala dlouhá škála pražených jídel počínaje oblíbeným staročeským „pražmem“ (pražencem, pražmou, brašmou) z nedozrálého nebo naklíčeného obilného zrna, pšenice, ječmene, špaldy (výživného a léčivého druhu pšenice užívaného již 8 000 let), žita nebo bezpluchého ovsa, se zelím, cibulí, kmínem, případně pučálkou (klíčícím hrachem, který ochotně dodala bába pučálnice), ale pražily se i celé zrající klasy. Jiné pražmo bylo směsí lískových oříšků s hráškem a jáhlami (loupaným prosem), praženou pučálkou, cibulkou a zelím, ochucené medem nebo kysanou smetanou... Mohli jste si však pochutnat též na praženém

1. Kuchyně v 15. stol. se čtyřmi různými rendlíky

2. Středověká kuchyně s hrncovitými rendlíky a mechanickým rožněm (15. st.)

3. Poslední večeře Páně, rendlík jako stolní nádobí (s rybami)

(pečeném) kuřeti, pražené tykvi či cizrně.

Dalším druhem jídel z trojnožky byla nekonečná řada sladkých, slaných i kyselých, ovocných, zeleninových i masných kaší. Nejčastěji se připravovaly z obilnin, krup a luštěnin (fazole ještě z Ameriky nedorazily), ba ani vikev nezůstala opominuta. Hospodyňky však byly velmi šetrné, a pokud se kaše nesnědla, posloužila k přípravě placek, které se pak ke kaším přikusovaly. Jednou z kaší byla třeba „*svarba jinak kočičí tanec*“ z obilného zrna, hrachu a krup s osmahlou cibulkou, česnekem, majoránkou, petrželi či libečkem, podobně jako „*šumajzl*“ (šumajstr). Rendlík nabídl i kaši hrachovou, prostou (ze strouhaného chleba), brunátnou (z višni a vína), vinnou (víno, koriandr, anýz, kmín, fenykl, med, vejce, mouka a hrozinky), královskou, růžovou (z lístků růží, mouky, medu a skořice), z černého bezu, „*dobrou varmuži*“ z bezového květu, kaši z mladých tykví (dýní) z Uher, jablečnou bílou, žlutou nebo černou (pivo, chléb, jablka, koření a „*růžová voda*“), z hrušek (varmuže), švestek, třešní, broskví, fíků (!) „*s vínem neb medovinou*“, kaši malinovou, rozinkovou, vaječnou, kuřecí a desítky dalších včetně „*krmě dobré*“ (chléb, petržel, šalvěj, vejce a další koření) s radou: „*Dej to do rendlíku na horké máslo a nech vařit.*“ Ke kaším patřily i různé „*kyselice*“, např. z „*dobrych sladkých hrušek*“, jež se podávaly studené. „*Kyselice čtyř barev, ta má z kaprův dělána býti.*“ Bylo na ni třeba 10 kaprů i s šupinami (vše se rozdřítlo). Běžné bývaly kaše prosné, ovesné i pšeničné. Pro vůni a krásu krmí se do kaší přidávaly kromě růží i květy fialek, kosatců, tzv. „*koření fiolné*“, či v renesanci neobyčejně oblíbených kdoulí.

Diego Rodríguez de Silva y Velázquez (1599–1660) i Adriaen Brouwer (1605–1638) znázornili smažení omelety na rendlíku. Nádobí kuchyně namaloval Nicolas Lancret ještě roku 1738 na obraze s podivným názvem *Žena hledající blechy* (kuchařka?). Na obraze *Poslední večeře Páně* zase najdeme trojnožku jako nádobu k servírování ryb (obr. 3), měla tedy pro svou stabilitu též funkci stolní keramiky, ba nevyhnula se ani tabuli biblického krále (obr. 4). Jako jídelní nádobí se rendlík objevil na obraze A. Brouwera, kde z něj jí host lžící. Jindy najdeme trojnožku jako nádobu na přelévání vody u studny (17. st.) nebo položenou v lázni vedle obrovité dřevěné kádě (vany) na přilévání horké vody. Zcela jiný účel přisoudil nádobě Dirck Hals (1591–1656) na obraze *Veselé tovaryšstvo*, kde stojí trojnožka naplněná žhnoucími uhlíky na podlaze ve výši nohou, a zastává tak zcela jednoznačný účel ohřívadla. Jindy zastupuje nádoba dnešní zapalovač či zápalky. Drobný rendlík s řevavými uhlíky používá muž hrající vrhcáby k zapálení tabáku v dýmce (Willem Duyster, 1599–1635), obdobné téma zvolil i Mattheus van Helmont (1623–1679) a Frans van Mieris st. (1635–1681) u vojáka kouřícího dýmku vedle trojnožky (popelníku?).

Trojnožka našla uplatnění též při chirurgickém zásahu barbife (A. Brouwer) jako nádoba na dezinfekci. Své využití našly rendlíky i v řadě řemeslnických živností. *Kodex Baltazara Behema* (1505) třeba znázorňuje dílnu stoláře, kde rozpouští klič v rendlíku stojícím na ohništi patrně jeho žena a pilně dmýchá proud vzduchu, aby přivedla plameny k vyššímu žáru. Zajímavý je též symbol kovové trojnožky, znak anonymního erbovního měšťana (obr. 5), který nejspíše podniká v oblasti zpracování kovů (litec, kovář, kovotepec...), a tentýž umělec domněnku potvrzuje vyobrazením slévače, který taví na velkém rendlíku kov a slévá jej s jiným.

Poněkud méně jasný je účel použití rendlíku ve spodní části obrazu proslulého Pietera Bruegela (1558), do nějž horlivě dmýchá alchymistův fámulus, jde však téměř jistě o tavení kovových předmětů. Další ze známých malířů nizozemské školy Adriaen van Ostade (1610–1685) umístil do středu obrazu *Dílna alchymisty* hlubší rendlík s baňatou nádobou uvnitř.

Neznámým předmětem nebyla trojnožka ani v prubířské zlatnické dílně (viz L. Erckera) či zlaté huti při tavení drahých kovů (Agricola, obr. 6), aniž zatím umíme přesněji určit její funkci při získávání kovu, který hýbal od dávné minulosti

5. Měšťanský erb kováře nebo jiného řemesla pracujícího s kovem (B. Behem Kodex, 1505)

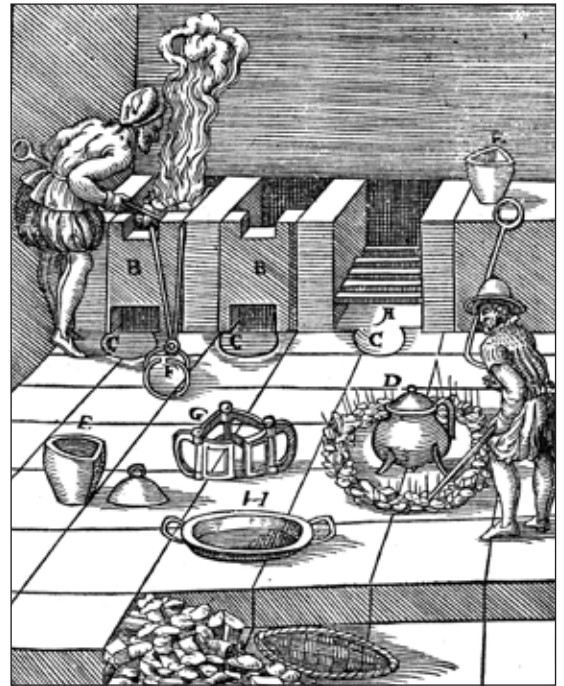
světem. Hrnčíř u huti vyrábí trojnožky na nízkých nožkách (obr. 7, lavice) na kopacím kruhu (šprušláku).

Také v Rýmařově doprovází zlomky rendlíků unikátní misky na zjišťování kvality či množství kovu v získávané rudě či při tavení ryzího zlata. Patří k jejich nejstaršímu výskytu v tehdy rychle bohatnoucím městě, jež se šťastně a bouřlivě rozvíjelo od přelomu 13. a 14. století nedaleko zlatých dolů hankštejnských (okolí Ferdinandova).

Vladimír Goš (†) – Jiří Karel
(Čermák, F. *Slasti a strasti olomouckých měšťanů v období gotiky, renesance a baroka*. Olomouc, 2013; Petrůň, J. a kol. *Dějiny hmotné kultury*, 2. svazek. Praha, 1985; Beranová, M. *Jídlo a pití za Rudolfa II.* Praha, 1997; Pánek, J. *Poslední Rožmberkové*. Praha, 1989; Sulkowska-Tuszyńska, K. *Późnośredniowieczne i nowożytno-ceramiczne na trzech nożkach ze Strzelna*. *Acta universitatis Nicolai Copernici. Archaeologia XX*. Toruń, 1997; Táž. *Próba interpretacji funkcji naczyń w świetle wybranych źródeł iconograficznych. Z badań nad średowieczną architekturą Kujaw i Wielkopolski wschodniej*. Warszawa, 1990.)

7. Hrnčírna, hrnčíř vlevo vytáčí nádobu na rychloobrátkovém (nožním) kruhu, G pece, M pokličky, L džbány... (Georgius Agricola, 16. st.)

6. Dílna na zpracování zlata (Lazar Ercker; 16. st.), trojnožka (D)

4. Trojnožka na královské tabuli (14. st., bibl. výjev; podoba Václava IV. a bratr. Jošta)

Z místních pověstí

Ze starého Sovince Lidová pověst od Karla Riedla

Asi čtyři míle severovýchodně od Olomouce se na kuželovitém kopci tvořeném vápencovými skalami tyčí starodávná tvrz zvaná Sovinec. Jen díky síle a obrovské vytrvalosti mohli naši předci vykonat rozsáhlou, vskutku krkolomnou práci při budování tohoto majestátního hradu.

Kolem roku 1585 se stal majitelem Sovince Vavřinec Eder ze Štiavnice. Byl horlivým Čechem a vesměs němečtí poddani z panství byli velmi utiskováni. Byl bohatý a mocný, a proto se ho jeho sousedé báli, i když byl velmi pohostinný a pořádal při mnoha příležitostech velkolepé oslavy. Byl už spoustu let vdovcem a jediná dcera Anna byla jeho miláček. Anna byla hýčkaná, plachá dívka, během let ještě tišší a zdrženlivější. Odmítala se stýkat s hrubými a nevzdělanými lidmi. Drsné vtipy a neomalené žerty družiny hradního pána jí byly odporné; proto málo mluvila s panoši, kteří žili na zámku, a byla tudíž považována za pyšnou a povýšenou.

Byl pochmurný jarní den roku 1598. Hradní pán pozval sousedy a je-

jich manželky ke stolu na oslavu svých narozenin. Ve skutečnosti šlo o to dát dohromady jeho již 25letou dcerušku s rytířským nápadníkem.

Již od brzkého rána se ve velké kuchyni na nádvoří vařilo, dusilo a smažilo. Kuchaři a kuchařky měli plné ruce práce. „Stará Tišlerka“, která působila jako vrchní kuchařka, se pohádala se správcem kuchyně a ten ji obvinil z krádeže. Stěžovala si u hradního pána, ale ten ji zlostně odbyl a poručil jí, aby do tří hodin opustila hrad. Hořce plačíc vyslechla tu smutnou zprávu, neboť byla vdovou po chudém ševci a musela být ráda, že našla práci v zámecké kuchyni. Teď bylo po všem.

Když jí zbývalo pár minut, rozběhla se v hlubokém žalu ke staré kmotře, která žila ve zchátralém domku u silnice, a řekla jí o svém neštěstí.

„No, jen počkej!“ povídá stará kmotra s úsměvem: „Toho pyšného rytíře a jeho rozmazlenou dcerušku už mám dlouho na mušce! Se-

hrají s nimi kousek, na který budou dlouho vzpomínat! Dávej pozor na to, co ti řeknu!“ Sáhla do poličky na stěně a vdově podala malý balíček. „V tomto sáčku je jeden díl potměchutí, jeden sedmikráska a silná dávka Imperica neboli třezalky. Tato směs má zvláštní zázračné schopnosti a říká se jí ‚nápoj pravdy‘. Pokud se dnes připravuje masová omáčka, nasyp bylinky do ní. Jedovatá nebude, ale bude jim po ní špatně, jako trest za to, že chudou ženu řemeslníka bezdůvodně vyhnali ze služby.“

Kuchařka si schovala balíček do kapsy kabátku a o několik minut později byla opět v kuchyni. Na plotně stála velká mísa krásně vonícího masového vývaru a jí se podařilo do ní bylinky nepozorovaně vhodit. Z mísy se linul silný odér a ona se škodolibě zasmála. O hodinu později začala hostina.

Dostavili se vybraní hosté, mnoho šlechticů z okolí, včetně bohatého zámeckého hejtmána z Janovic, jehož mocný plnovous a ohromná postava vždy působily na zralejší ženy smyslně. O sousedovi z Dlouhé Loučky říkal, že má stejně velký majetek jako chuť k jídlu, a při každé hostině okázale připíjel na zdraví hradnímu pánovi. Bylo tu též několik potulných umělců, kteří měli v hradním pánovi velkorysého mecenáše a využívali jeho pohostinnosti. Skvěle se bavili.

Nakonec se podávalo pánovu oblíbené jídlo: vepřová pečeně s libežně vonící omáčkou a starým madeirským vínem. Avšak v omáčce bylo ještě něco jiného – bylinky pravdy.

Jakmile přítomní pojedli, pocítil každý bezděčně nutkání říci, co si opravdu myslí. A to bylo zlé!

Nastala vřava, hádky a hašteření, které hradní pán stěží uklidňoval. Nakonec rámus utichl.

Rytíř, ještě před chvílí v růžové náladě, se najednou otočil ke svému sousedovi, bohatému statkáři z Dlouhé Loučky, který seděl u tabule vedle jeho dcery: „Poslyš, sousede!“ zvolal s kousavým výsměchem, „vždy jsem tě považoval za svého zetě a hlavně kvůli tobě jsem dnes uspořádal hostinu. Doufal jsem s jistotou, že při dnešní příležitosti požádáš o ruku mé dcery. Jenže já vidím opak. Dvoříš se raději vdaným ženám jako cizoložník. Jíš jednu porci pečeně za druhou a pak vyprávíš vtípy, které lze nazvat přímo hloupými!“ ...

Statkář ve vzteku vyskočil: „Já ti taky děkuju za tvou pokryteckou pohostinnost!“ vykřikl a udeřil obří pěstí do stolu, až talíře a sklenice zařinčely. Pak odešel ze síně. Těžké dveře se zabouchly.

Nyní se zvedl duchaplný, šlechtitný zámecký hejtmán z Janovic, aby jako obvykle pronesl přípitek hostitel. Avšak procedil jen mezi zuby: „Ať žije nafoukaný hostitel a jeho nedůtklivá dceruška, která už ve svých 25 letech vypadá jako vyschlá stará panna!“

Tu se ozval hrozný řev. Hradní pán, nanejvýš rozčilený, hodil po

hejtmanovi láhev vína, ale ta zasáhla do nosu dámu, která zaječela bolestí. Mnozí se začali mezi sebou prát a hejtman ze msty za různé urážky vylil jemně Anně, dceři hostitele, zbylou omáčku z mísy do výstřihu.

Spustil se křik, vriskot, řinčení skla, pleskání a volání o pomoc, a tak dovnitř vtrhlo vyděšené služebnictvo. Všichni tam stáli s rudými hlavami, rozčuchaní, polití, potlučení a byli by se nejraději propadli do země. Nikdo nedokázal vysvětlit, jak se to všechno stalo.

V koutě seděl nepovšimnut cizí rytíř, který se do vřavy nezapojil. Byl to synovec statkáře z Dlouhé Loučky jménem Kobylka z Kobylí, který měl velké majetky v Čechách. Byl známý široko daleko jako přítel chudých a velký dobrodinec.

Než ráno vstoupil do hradu, dala mu stará kmotra lístek s varováním, aby nejedl masovou omáčku. A on její rady uposlechl.

Společnost se rozcházela v mizerné náladě a stará kmotra před branou ještě každého z nich proklela. Těž na hradního pána se snesly její nadávky a kletby za to, že vyhnal chudou ženu řemeslníka ze služby. Za to by teď měl tvrdě pykat. Měla by si pro něj brzy přijít smrt, jeho dcera se má nešťastně vdát a žít jen krátce. Její muž by měl být z hradu vypuzen a sídlo panství si má přivlastnit stát.

Když stařena pronesla tyto kletby a hodovníci se odporučili, do místností hradu se vrátilo ticho. Jen Kobylka z Kobylí doprovodil dcerušku hradního pána do jejích komnat, kde s ní dlouze hovořil. Poté se sám odebral za hradním pánem, jež mezitím přešla zlost, a požádal jej o ruku jeho dcery. Žádost nebyla odmítnuta a zakrátko byl z těch dvou pár.

Kobylka byl velmi bohabojný a vystavěl na území panství devět kostelů, aby tu mohla pevně zakořenit evangelická víra.

Poté vypukla osudná moravská revoluce. Kobylka se postavil na českou stranu, která byla poražena od císařských v bitvě na Bílé hoře u Prahy. Všichni vzbouření moravští šlechtici byli přísně potrestáni. Nyní se naplnilo proroctví staré kmotry. Starý rytíř zemřel, jeho dcera Anna jej brzy následovala, zatímco její choť Kobylka byl prohlášen za rebela a přišel o panství. Dne 15. března 1622 převzal vládu nad Sovincem řád německých rytířů.

Kobylka prožil poslední dny svého života v chudobě, a jak uvádějí staré kroniky, před svým skolem přestoupil na katolickou víru.

A tak se přesně naplnilo proroctví čarodějnice ze Svince, jak se v kronikách přezdívalo staré kmotře.

(Zdroj: *Römerstädter Ländchen* 11/1922, s. 87–88, 1/1922, s. 7, 1/1923, s. 8, archiv Městského muzea Rýmařov, přeložil Otto Spitzer; redakce Zdenka Přikrylová Nesetová.)

Zajímavosti z přírody

Vyprávění o stromech 14. Vrba – *Salix*

O vrbách bylo pojednáno v článku *Vrby v naší krajině* (Rýmařovský horizont 15/2016), zde se proto omezím jen na vrbu bílou (*S. alba*), která je největším druhem mezi evropskými vrbami. Tento strom může dosáhnout výše až 30 m a průměru kmene i přes jeden metr. Vyskytuje se po celé Evropě, kde je věrným průvodcem vodních toků zejména v nižších polohách, od lužních lesů do podhorského stupně, max. do 900 m. Na Rýmařovsku je typickým průvodcem lemových společenstev vodotečí spolu s dalšími druhy vrb, s olší lepkavou a jinými dřevinami.

Vzrostlý strom je obvykle rozvětvený do více kmenů a nezdíka vytváří i bizarní tvary. Borka (svrchní část kůry) je hrubá a podélně rozpukaná do žebrované sítě. Listy jsou dlouhé 6–10 cm, úzké 1–2 cm, jemně pilovité, na konci dlouze zašpičatělé, na rubu hedvábně chlupaté.

Mohutné jedince najdete v Rýmařově například za vlakovým nádražím při cestě k zahrádkářské kolonii. V biokoridoru mezi Rýmařovem a Ondřejovem dosud přežívají unikátní vrby bílé v keřové formě, z nichž jedna má 20 kmenů. Jejich stáří se dá odhadnout jen těžko, ale 100 let i více můžeme považovat za téměř jisté.

Ořezáváním tohoto druhu vznikají tzv. hlavaté vrby – „babky“ a zužitkovává se jejich proutí, které roste poměrně rychle. Užitek dává i dřevo, z něž se vyrábí mnoho předmětů, a nakonec i kůra na získávání salicinu.

Zahradní odrůdou vrby bílé je vrba zvaná smuteční (*S. alba* var. *Tristis*), která je ve střední Evropě všeobecně pěstována. Její dekorativnost spočívá především v nápadně dlouhých převislých větvích, které mohou dosahovat až na zem nebo do vody. V Rýmařově

roste několik takových vrb; pěkný exemplář najdete na ulici I. máje u ZŠ a u mostu a penzionu v Edrovicích. Bývají však ořezávány. Stromového vzrůstu dosahují i některé jiné druhy vrb, zejména vrba jíva (*S. caprea*), v. křehká (*S. fragilis*), v. pětimužná (*S. pentandra*) a v. lýkocvová (*S. daphnoides*). Všechny tyto druhy mohou dorůst až do výše 15 m. Rod *Salix* čítá asi 300 druhů a velký počet kříženců a je rozšířen zejména v chladnějším a mírném pásu severní polokoule.

Vrbami končí seriál o listnatých stromech, následovat budou jehličnany.

Foto a text: Miloš Zatloukal

(Literatura: Mráček, Zdeněk. Les. Praha: Orbis, 1959; Pokorný, Jaromír – Fér, František. Listnáče lesů a parků. Praha: SZN, 1964; Krüssmann, Gerd. Evropské dřeviny. Praha: SZN, 1978; Pagan, Josef – Randuška, Dušan. Atlas dřevin I., II. Bratislava: Obzor, 1987, 1988.)

Vrba bílá smuteční v Edrovicích na počátku olisťování

Vrby bílé se často rozkmeňují nevysoko nad zemí, či dokonce u země. Borcka starých vrb je hluboce rozpraskaná do sítě žeber.

Unikátní 20kmennou vrbu bílou můžete vidět v biokoridoru mezi Rýmařovem a Ondřejovem blízko cyklostezky.

Zemřel Miloslav Zatloukal, milovník přírody

V sobotu 16. ledna nečekaně odešel Miloslav Zatloukal. Zemřel náhle, v přírodě, kterou miloval. Byl amatérským botanikem a dlouholetým dopisovatelem Rýmařovského horizontu. Byl ovšem především přátelským člověkem vyznačujícím se stoickým klidem a rozvahou. Jak ho popisují přátelé: „Každá výprava do přírody s ním byla botanická procházka. Byl tak trochu snílek,

trochu filosof, milovník přírody, ale zejména člověk, který upoutával svým velkým, a přesto skromným srdcem.“ O stromech a bylinách mluvil s obrovským nadšením, znal opravdu i ty nejskrytější na Rýmařovsku. Při posledním setkání v redakci, při úpravách článku o vrbách, se netajil svými plány stát se vedoucím přírodovědeckého kroužku a zářil při rozpravě o dalších příspěvcích o jehličnanech.

Prostřednictvím Pavliny Doleželové se do redakce dostal jeho rukopis. Jak zmínila zaslátelka: „*Na poslední túře v přírodě se nám pochlubil svým zajímavým článkem Paradox ve vnímání času aneb Jak je to s budoucností a vyjádřil přání, aby byl tento článek zveřejněn v Horizontu. Zasilám Vám ho a chci požádat, zda byste mohli jeho přání splnit. Alespoň nám, kamarádům, přátelům i těm, kdo ho znali, připomene na chvíli Milošovu osůbku a jeho neotřelé myšlenky. Pomůžete nám se alespoň touto formou rozloučit s naším kamarádem v současné nelehké situaci.*“

Odešla osobnost, jakých není mnoho. Vzpomeňme na něj při pohledu na stromy a poučme se z jeho poselství v následujícím příspěvku.

JS

Foto: Lenka Romaňáková

Paradox ve vnímání času aneb Jak je to s budoucností

Budoucnost si dovedeme představit, ale co dál? Čas je jedním z objektivních elementů, který je vnímán lidmi subjektivně, a mnozí s ním neumějí nakládat. Jinak řečeno, čas je vnímán jako problém. Buď nám plyne velmi pomalu (v případě, že se nemůžeme něčeho dočkat), anebo rychle, „Nemáme čas“, „Čas je proti nám“, „Život je krátký“, to jsou rčení, která to jasně dokazují. A přitom to tak nemusí být! Lidská mysl se totiž na budoucnost upírá často a příliš a víceméně přehlíží současnost. Je to chyba a důvod, proč přítomnost podceňujeme. Mnozí si totiž neuvědomují to, co bych nazval paradoxem ve vnímání budoucnosti.

Snad všichni mají za to, že budoucnost je něco časově ještě dost vzdáleného, ale co bude naprosto skvělé nebo alespoň mnohem lepší než přítomnost. Má to být epocha bezstarostného blahobytu, bezbřehé svobody, pevného zdraví a dlouhověkosti, sen „ráje na zemi“. Tato krásná představa pramení ze současné nespokojenosti, proto je taky přítomnost pocíťována ne zrovna přátelsky. Navíc jsou tyto dvě časové dimenze chápány odděleně, bez spojitosti, nekontinuálně: teď je teď a potom bude někdy. Tím pádem se může stát, že lidé řeknou, že budoucnost ještě nenastala. A tady je ten kámen úrazu! Proč? Protože ona ani nenastane! Každá generace ji totiž vidí před sebou, nikoli v sobě. Říká se, že rodiče připraví budoucnost pro své potomky a ti zase pro své atd. A cítí, že by synové, dcery, vnoučata a pravnoučata žili v budoucnosti? Není tomu tak. Necítí to ani starší potomci a nepocítí to ani vnoučata, až dědové umřou a oni dospějí. Jen se posunou v čase a nahradí starší generaci.

Vtip je v tom, že přítomnost (žitý čas) je každou vteřinou ona očekávaná budoucnost! A je to proto, že čas je za každých okolností (záko-

nitě) kontinuální, nepřetržitý. Čili neustále míjí. Co to znamená? Nic víc než to, že budoucí neustále přechází do přítomného a okamžitě do minulého. Tím je dáno, že budoucnost je vlastně právě teď, je přítomná v našem reálném čase. Lidé to však nejsou schopni vnímat. A tak se stane, že jim život tzv. proteče mezi prsty, zestárnu a diví se, že něčeho nedosáhli, že jejich děti a vnuci mají stejné potíže, ne-li větší, a že budoucnost je pořád „před nimi“.

Co s tím? Je třeba si uvědomit, že budoucí se nedá žít jinak než přítomným, ale že do přítomného je třeba vkládat to, co by mohlo být. Miliony lidí to pochopí příliš pozdě. Ti rozumní se s tím smíří. Méně rozumní chtějí žít 150 let, nerozumní pak věčně.

Je to možná frustrující, ale nemusí to tak být, pokud se naučíte s časem pracovat a postavíte se k němu kladně. Pak se vnímání času změní, už nebude stát proti vám nebo spíše vy proti němu, ale stanete se spojenci. Váš život se zlepší, protože se naučíte stárnout, tzn. také žít přirozeněji. Tím pádem nebudete časem plýtvat (v honbě za iluzemi), nýbrž ho využijete ke svému zrání. Bezcné pasivní očekávání budoucnosti se změni v aktivní prožívání přítomnosti. Váš život dostane směr a tím i přirozený rozměr.

Žijeme v budoucnosti vzhledem k minulosti. Tento objektivní poznatek je však pro náš život zatraceně málo, má hodnotu jen teoretickou. Nenechte se mýlit, že někdy bude lépe. To vůbec není zaručeno. Vy přece dokážete toto „lépe“ udělat už dnes. V tom je smysl našeho lidského života – nepromarnit čas. Mnozí starší vědí, o čem mluvím. Čas plyne a den míjí za dnem. Naplňte svoje dny, nečekejte. Protože žádný už se nevrátí. Žádný.

Miloš Zatloukal

Sport

Lyžařské běžecké trasy kolem Rýmařova

Díky své nadmořské výšce máme jednu nespornou výhodu, a tou je sněhová pokrývka pro běžecké lyžování. V okolí Rýmařova a dalších obcí najdete strojově upravené stopy. Ty mimo jiné připravuje Ski klub RD Rýmařov. Tak využijte desítky kilometrů upravených běžeckých tratí, i těch méně známých bez davů turistů. Na webových stránkách bilestopy.cz/map/area/jeseniky/rymarov můžete sledovat aktuální úpravy.

JS

Foto: archiv Ski klub RD Rýmařov

Rýmařovský gibbon 2020

Na rýmařovské lezecké stěně se během roku pořádají dva větší závody – Moravskoslezský gekon a Rýmařovský gibbon. Druhý jmenovaný je koncipován spíše pro začínající lezce a jako motivace pro děti, které se stěnou nemají velké zkušenosti. Každý rok se tento závod pořádá těsně před Vánoci. Ani loni tomu nebylo jinak a díky rozvolnění za dodržení opatření v rámci pandemie covid-19 se na lezecké stěně během 14 dnů vystřídalo celkem 44 závodníků. Při výrazně pozměněné organizaci byly pro děti nachystány pouze cesty na obtížnost a závodníci byli podle věku rozděleni do pěti kategorií. Nejmladším byly teprve 4 roky.

V kategorii 4–5 let po cestách mezi dívkami nejvíce bodů nasbírala Meda Pánková a mezi kluky Kryštof Benčík, kategorii 6–7 let dívek vyhrála Adéla Valová a kluků Viktor Martinka. Další kategorie byly obsazeny takto: 8–10 dívky 1. Barbora Valová, kluci 1. Felix Pánek, 11–13 let dívky 1. Viktorie Kyjáková, 11–13 let kluci

1. Matěj Fryblík, 14–16 let dívky 1. Anna Vincourková, 14–16 let kluci 1. Šimon Nádvořík. Kompletní výsledky naleznete na www.gibon.svcrymarov.cz.
Děkujeme městu Rýmařovu za finanční podporu závodů a Středisku volného času Rýmařov za organizaci v této nelehké době.

Text a foto: Jakub Vala

Dostihové okénko

Přes neradostnou situaci kolem pandemie covidu-19 dostihová sezóna, alespoň ta zahraniční, neutichla ani v posledních měsících roku. Závěr patřil co do úspěchu na Bruntálsku působících dostihových stájí centrále z Dvorců u Bruntálu, když po letošním ročníku Velké pardubické startovali svěřenci Pavla Tůmy výhradně na italských drahách.

Dne 14. listopadu se dva zástupci modrozlutých barev dostihové stáje Dr. Charvát účastnili dostihů v Miláně a přivezli dvě cenná prvenství. Prvního graded vítězství se zde dočkal tříletý hřebec *Roncal*, který s žokejem Janem Faltejsem ovládl dostih přes proutěné překážky – Premio Giulio Berlingieri, Gd2 na 3 600 m. Stejného úspěchu dosáhl i osmiletý valch *Northerly Wind*, který ve skvěle obsazeném hlavním dostihu Premio Grande di Milano, stch. Gd1 na 5 000 m, potvrdil letošní skvělou formu. Svěřenec Pavla Tůmy zde opět pod vedením žokeje Jana Faltejska zvítězil jistě o pět délek a na konto si připsal již desáté překážkové vítězství v kariéře.

V den závěrečného tuzemského dostihového mítinku, jehož konání obstarala 21. listopadu 2020 Chuchle Aréna Praha, se tým Pavla Tůmy připravoval na start v italském Trevisu. I odtud zásluhou *Honey Sexy* z dostihové stáje Dr. Charvát přivezl pohár pro vítěze. Tříletá klisna, pro niž šlo teprve o druhý start zde s jezdcem Ondřejem Velkem, který nahradil zraněného žokeje Jana Faltejska, o pět délek vyhrála proutěnkou pro tříleté Premio Campeo na 3 000 m.

Dne 7. prosince se na stejném závodistišti do dostihu Premio Piazza Vittoria vydala na tříkilometrovou vzdálenost zástupkyně dostihové stáje PT Team & Bodlákova trenéra Pavla Tůmy. Tříletá hnědá klisna *Milsueldos*, která na konci září vyhrála dostih přes proutěné překážky v Lysé nad Labem, si tentokrát pod vedením jezdce Ondřeje Velka poradila i s konkurencí šesti soupeřů a zaznamenala první vítězství v Itálii.

Již tři dny po úspěchu v Trevisu, tedy 10. prosince, se mítinku v italské Pise účastnili další dva svěřenci Pavla Tůmy. Úvodní dostih programu Premio Balorain, steeplechase na 3 500 m, ovládl pod Ondřejem Velkem český odchovanec, čtyřletý *Night Moon*, který při své premiéře ve steeplechase odstartoval v roli jasného favorita. V následujícím dostihu přes proutěné překážky Premio Thilborgh na 3 500 m se se ztrátou necelých šesti délek na vítěze umístil druhý na překážkách debutující účastník letošního Českého derby, tříletý hřebec *Swinging Thomas* s jezdcem Ondřejem Velkem v sedle.

Italské závodistišti v Pise pořádalo další mítink o týden později. 17. prosince se v úvodním dostihu dne, Premio Prova D'assaggio, steeplechase na 3 200 m, skvěle umístila se ztrátou necelé jedné délky na vítěze svěřenkyně Pavla Tůmy, tříletá hnědá klisna *Honey Sexy*. V dostihu Premio Szelar (PP) na 3 500 m pak silným finišem vybojoval třetí místo šestiletý valch *Dominique*. U obou reprezentantů dostihové stáje Dr. Charvát zastupoval zraněného žokeje J. Faltejska opět jezdec Ondřej Velek.

Příznivci dostihového sportu, alespoň ti zahraniční, si na své přišli i na Štědrý den. 24. prosince se v Trevisu konaly vánoční dostihy, které zároveň obstaraly tečku za letošní překážkovou sezónou v Itálii. Vrcholem dne byly proutěnkou Premio XVII Corsa Siepi di Treviso na 3 500 m, v nichž se prosadila pětiletá klisna ze stáje Dr. Charvát *Cheminée*, která se tímto výsledkem vrátila na vítěznou vlnu a získala šesté vítězství ze sedmi překážkových startů. Svěřenkyni Pavla Tůmy v dostihu úspěšně asistoval po zotavení navrátilivší se žokej Jan Faltejsek.

O tři dny později a o 350 km jižněji. To byl cíl posledního startu svěřence Pavla Tůmy v loňském roce. 27. prosince tak mohli být návštěvníci závodistišti v italské Pise svědky premiérového vítězství dvou-

14. 11. 2020 – Milán a vítězný tým: zleva trenér Pavel Tůma, žokej Jan Faltejsek, *Roncal* s ošetřovatelkou Soňou Bodlákovou.
Foto: Giulia Filippini

27. 12. 2020 v italské Pise vítězný *Hazarder*, který s žokejem Lucasem Maniezzim ovládl Premio Polifemo Orsini.
Foto: Pietro Coscia

letého hřebce ze stáje Dr. Charváta *Hazardera*, který zde při svém druhém životním startu předvedl v poli dvanácti soupeřů fantastický výkon v Premio Polifemo Orsini na 2 000 m. S žokejem L. Maniezzim předvedl výborný finiš, kterým lehce přešel přes šest soupeřů a s přehledem zvítězil.

Přestože byla loňská sezóna do značné míry ovlivněna pandemií covid-19, zaznamenala dostihová centrála Pavla Tůmy bezmála sto startů s dvaatřiceti vítězstvími včetně třinácti v nejvyšší, tedy I. kategorii. Není divu, že se trenér Pavel Tůma s bilancí 17,2% úspěšnosti umístil osmý v šampionátu trenérů rovinových koní a s 31% úspěšností druhý v šampionátu trenérů překážkářů. O kvalitách trenéra Pavla Tůmy a centrály ve Dvorcích pak svědčí fakt, že dvorní jezdci stáje, žokejové Jan Verner a Jan Faltejssek, získali pro rok 2020 tituly šampionů mezi rovinovými a překážkovými jezdci.

Na stejný úspěšný konec roku navázali v Pise svěřenci Pavla Tůmy i z kraje nového roku, když v prvních překážkových dostizích nové sezóny získali zástupci dostihové stáje Dr. Charvát jedno čtvrté, jedno druhé a dvě první místa. 7. ledna 2021 úvodní překážkový dostih sezóny, Premio Mon Ravel, steeplechase na 3 500 m, po tuhém boji ovládl pětiletý valach *Night Moon*.

V druhém dostihu dne, v Premio Narni (PP) na 3 200 m, doběhl na druhém místě *Swinging Thomas*, který jen těsně nestačil na domácí *Lady Minx*. V cíli mu s žokejem Janem Faltejskem chyběla jediná délka k vítězství. Druhý triumf dne Pavlu Tůmovi pak v Premio Belbuk (PP) na 3 500 m přidal suverénní sedmiletý valach *Dominique*, který svůj druhý start na tamní dráze proměnil v sedmidélkové vítězství. Čtvrtý pak v tomtéž dostihu doběhl devítiletý valach *Peintre Elusif* s žokejem Pavlem Kašným.

Skvělou formu koní trenéra Pavla Tůmy, kterou v Pise ukázali někteří z nich z kraje roku, potvrdili 14. ledna na stejném závodišti i další dva koně z dostihové stáje Dr. Charvát. Čtyřletá klisna *Honey Sexy* v sedle s žokejem Janem Faltejskem a nakonec druhý čtyřletý valach *Gatsby* s žokejem Pavlem Složilem ml. ovládl úvodní a nejlépe dotovaný do-

stih dne, steeplechase Premio Lexou na 3 500 m.

Na konci loňského roku nebyly vinou pandemie vyhlášeny výsledky hlasování o nejlepší koně slovenské sezóny 2020 na Galavečeru slovenského turfú, ale pouze prostřednictvím internetových stránek. I z těch je ale patrné, že suverénní vítězkou hlasování o nejlepší dvouletou klisnu se stala ve dvou startech neporažená zimní královna *Devoir Rien* trenéra Pavla Tůmy, reprezentující stáj i chov Jiřího Charváta. Stejně tak jsme se mohli dozvědět, že nejlepším proutěnkářem byla zvolena *Raviella* trenérky Evy Záhorové ze stáje DS Dolní Moravice. Jméno klisny *Ravielly* zde bylo zmíněno mnohokrát. Vítězka sedmi rovinových a dvou překážkových dostihů se po šesti sezónách na dostihových drahách na konci minulého roku rozloučila s aktivní kariérou a odchází do chovu. *Raviella* se během aktivní kariéry představila divákům jak českým, tak polským ve Varšavě či Vratislavi nebo německým v Hoppegartenu, Lipsku či Drážďanech. Jejím největším úspěchem bylo vítězství v Karlovarské dvojnásobné míli. Během kariéry absolvovala 37 startů, v devíti z nich zvítězila, ve dvanácti dostizích dosáhla na dotované příčky a vydělala přes půl milionu korun. Jako prvního partnera jí majitelé vybrali někdejšího šampiona dvouletých hřebců a poté milařského šampiona *Chardonney Tcheque*, který se v Hřebčíně Střelice dostal do plnokrevného chovu.

Miroslav Škoda

Řádková inzerce

Koňský hnůj zdarma za odvoz

Nabízíme zaležený koňský hnůj zdarma s vlastní nakládkou ve Stránském. Možnost dovést vozík za auto v blízkém okolí a s příspěvkem na dopravu. Kontakt 605 586 074, nejlépe SMS.

Z kapsáře tety Květy

Hra o jablko

Jistě víte, že jablka patří mezi nejrozšířenější ovoce u nás. Archeologové tvrdí, že byla známa více než 3 500 let před naším letopočtem. Už v nejstarším z biblických příběhů o Adamovi a Evě hraje jablko velkou roli; nechali se svést hadem a vzali si plod ze Stromu poznání, pak byli vyhnáni z ráje a lidstvo poznalo utrpení a smrt. Vedle prvotního hříchu známe příběh z řecké mytologie o „jablku sváru“. Paris je přikl Afroditě, ta mu přislíbila vdanou Helenu ze Sparty, byla rozpoutána Trojská válka a dále už to známe. A taky známe napodobeninu jablka jako symbol královské moci. Dnes je tato malvice ceněna prakticky, je využitelná ve výživě, má řadu prospěšných živin, zvyšuje imunitu, odborníci doporučují jedno jablko denně, tedy alespoň jedno. Zajímavé je, že aromatické látky z něj prostupují tělem a uvolňují například vlasy. Všudypřítomnost jabloní vedla však nedávno k devalvaci jejich hodnoty, jabloně byly

ošetřovatelsky zanedbány nebo pokáceny. Likvidovala se zařízení na zpracování jablek.

Cena by měla být nejnižší, ale je dnes na trhu vyšší než cena banánů nebo pomerančů. A padaná jablka? Nezájem. Jabloň roste zhruba pět let a může dávat jablka až sto let! Dovážíme desítky tun jablíček a většinou drahé odrůdy. Třeba Idared, Matčino, Reneba, Ontario, Star – to je tradice. A dobrá. Někdy se obchod potýká s nedostatkem pracovních sil, jeden rok je úroda, další rok není nic a objednané ovoce a dohodnuté ceny se musí dodržovat.

Hospodyňky dovedou využít jablíček do moučníků, moštů, šťáv, ale také známe křízaly. O Štědrém dnu jsme rozkrojili to s hvězdičkou uprostřed. Snad nám pomůže, protože minulý rok jsme kousali jen do kyselého jablka. Věřme, že s novým jarem a novými silami všechno zvládneme.

Si

Vydavatel: Město Rýmařov, náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 100, <http://www.rymarov.cz>.

Periodický tisk územního samosprávného celku.

Uzávěrka dne: 20. 1. 2021 Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení, případně úpravy nevyžádaných příspěvků a nemusí nutně souhlasit se stanovisky uveřejněnými v příspěvcích dopisovatelů. Redakce: Jana Strnadlová, Redakční rada: Ing. Lenka Vavříčková, Mgr. Zdenka Příkrylová, Mgr. Vladimír Stanzel, Marcela Pavlová, Ladislav Žilka. Adresa redakce: náměstí Míru 230/1, 795 01 Rýmařov, tel.: 554 254 164, mobil: 732 102 489, e-mail: rymarovsky.horizont@rymarov.cz. Vyšlo dne: **29. 1. 2021**. Příští číslo vyjde **26. 2. 2021**. Uzávěrka bude **17. 2. 2021**. Grafická úprava novin: Tiskárna APRO TISK, s. r. o., Lichnov 172, Lichnov 793 15, tel./fax: 554 230 027, e-mail: apro@iol.cz. Vydávání povoleno Ministerstvem kultury ČR pod značkou MK ČR E 11017, ISSN 1214-4517. Cena: 15 Kč.

Miele**Autobusem pohodlně až k Miele**

Od 13.12.2020

Přímý spoj tam i zpět

Spoj č. 51

**Miele technika Uničov
Montážní dělnice/dělníci**Náborový bonus **16 000 Kč**
Exkurze každé úterý v 15.00 h
karieravmiele.cz**PŘIJMEME
SVÁŘEČE
ZÁMEČNÍKY
DĚLNÍKY****VOLEJTE, PIŠTE, PŘIJĎTE**8. května 1304, Rýmařov
tel: 554 230 065
info@eurointermetall.cz**STAVBY****RIO****Rádi přivítáme do svého
týmu nové fasádníky
a zedníky na ŽL, práce
v okolí, velmi dobře
placená.****Volejte 606 422 505
nebo 602 956 786.****Budeme se těšit na nové
šikovné kolegy plné elánu.****www.stavbyrio.cz**

Lékárna Avion

Rýmařov, Nám. Míru 3

Vaše rodinná lékárna

SE ZÁKAZNICKOU KARTOU ZÍSKÁVÁTE:

SLEVA až 100 Kč
Z DOPLATKU NA LÉKY*

A PŘI NÁKUPU VYBRANÉHO SORTIMENTU
VOLNÉHO PRODEJE NAD 500 Kč

*Sleva z doplatku je poskytována ve formě neuplatnění maximální obchodní přírůžky a vztahuje se na léky hrazené z prostředků veřejného zdravotního pojištění

- ✓ U nás dostanete to co máte předepsáno (nezaměňujeme)
- ✓ 20% sleva na antikoncepci
- ✓ Věrnostní bodový systém
- ✓ Dovoz inkontinenčních pomůcek na území Rýmařovska zdarma
- ✓ Inzulíny bez doplatku

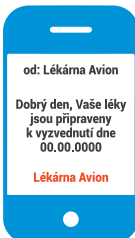
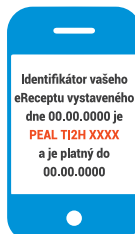
AKČNÍ PRODUKTY

NOVÁ SLUŽBA PRO VÁS!

**Rezervační systém
eReceptů!**

Rezervační systém
eReceptů na telefonním čísle
725 717 765 nebo e-mailu
avion@lekarnauhradeb.cz

Pro více informací
volejte: **725 717 765**

Krok 1:

Přeošlete nám z Vašeho mobilu Váš **eRecept** formou **SMS** na telefonní číslo **725 717 765** nebo **e-mailem** na **avion@lekarnauhradeb.cz**

Vzor Vaší SMS / Váš mobil

Krok 2:

Léky Vám připravíme v lékárně a budeme Vás informovat o termínu vyzvednutí na Váš mobil.

Vzor SMS lékárny / mobil lékárny

Fytofontána ViroStop - ústní sprej

Přírodní štít proti virům a bakterií, prokázána in vitro účinnost proti SARS-CoV2. Zdravotnický prostředek.

Běžná cena

199 Kč

Akční cena

159 Kč

Nabídka platí do vyprodání zásob.

NEJEZDĚTE DO BRUNTÁLU! ŠETŘÍME VÁM PENÍZE A ČAS

Lékárna Avion, Rýmařov

Nám. Míru 216/3, Rýmařov
Tel.: 554 219 823
E-mail: avion@lekarnauhradeb.cz

www.lekarna-avion.cz

OTEVÍRACÍ DOBA:

Po – Pá 8.00 – 12.00 12.30 – 17.00
So ZAVŘENO
Ne ZAVŘENO

 facebook.com/Lékárna Avion